

MATURITNÍ
ZKOUŠKA

z anglického
jazyka

Písenná práce

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato příručka je spolufinancována Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem ČR.

Maturitní zkouška z anglického jazyka – písemná práce

Zpracoval kolektiv autorů

2. upravené vydání

Vydalo Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání – CERMAT,
Jankovcova 933/63, 170 00 Praha 7-Holešovice

Rok upraveného vydání: 2014

Náklad 1. vydání: 2 000 ks

Grafická úprava a tisk: CERMAT

© Cermat, 2013

NEPRODEJNÉ!

ISBN 978-80-87337-16-5

OBSAH

Úvod	5
1 Písemná práce jako součást maturitní zkoušky z anglického jazyka	6
1.1 Obecná struktura písemné práce a skóre	6
1.2 Čas vymezený na testování	7
1.3 Povolené pomůcky	7
2 Testový sešit a záznamový arch	7
2.1 Práce s testovým sešitem	7
2.2 Práce se záznamovým archem	8
3 Požadavky na písemný projev žáka	8
4 Zadání písemné práce	10
5 Rozsah textu a počítání slov	12
6 Slohové útvary	13
6.1 Korespondence	15
6.1.1 Dopis	15
6.1.1.1 Motivační dopis	19
6.1.2 E-mail	20
6.1.2.1 Žádost	22
6.1.3 Pozvánka	23
6.1.4 Vzkaz	23
6.2 Charakteristika	24
6.3 Vypravování	26
6.4 Článek	28
6.5 Popis	29
6.6 Zpráva, oznámení	31
6.7 Návod, instrukce	33
7 Hodnocení písemné práce	34
7.1 Kritéria hodnocení písemné práce	34
7.2 Hodnocení písemné práce podle kritérií hodnocení	37
7.2.1 Zpracování zadání a obsah	38
7.2.2 Organizace a koheze textu	44
7.2.3 Slovní zásoba a pravopis	47
7.2.4 Mluvnické prostředky	53
8 Přílohy	59
Příloha 1: Titulní strana testového sešitu	59
Příloha 2: Záznamový arch	60
Příloha 3: Kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce	64
Příloha 4: Kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce	65

ÚVOD

Příručka má sloužit jako informační opora učitelům a žákům středních škol při přípravě na **dílčí zkoušku ve společné části maturitní zkoušky z anglického jazyka – písemnou práci**. Její obsah vychází z požadavků na žáka vymezených v *Katalogu požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky*¹ i z dosavadních zkušeností získaných v průběhu centrálního hodnocení písemných prací v rámci maturitní zkoušky. Příručka doplňuje současný platný katalog požadavků. Obsah příručky zároveň reflektuje dotazy učitelů a žáků, které jsme obdrželi prostřednictvím informační linky CERMATu.

Věříme, že vám příručka poslouží jako zdroj informací o písemné práci z anglického jazyka a umožní vám nahlédnout do problematiky psaní a hodnocení písemné práce. Položíte-li si během četby materiálu otázky, na které v něm nenajdete odpovědi, neváhejte nás kontaktovat prostřednictvím e-mailu CERMATu (info@novamaturita.cz).

1 Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání: Katalog požadavků zkoušek společné části maturitní zkoušky platný od školního roku 2009/2010. Anglický jazyk. Základní úroveň obtížnosti. Praha: MŠMT, 2008. Dostupný na www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html

1 PÍSEMNÁ PRÁCE JAKO SOUČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ANGLICKÉHO JAZYKA

Písemná práce je jednou ze tří dílčích zkoušek společné části maturitní zkoušky z anglického jazyka. Aby žák uspěl v celé maturitní zkoušce z anglického jazyka, musí uspět ve všech třech dílčích zkouškách, tedy i v písemné práci. Pokud však žák v písemné práci neuspěje, nemusí opakovat celou maturitní zkoušku z anglického jazyka, ale opakuje jen tu dílčí zkoušku, v níž neuspěl.

Dílčí zkouška	Čas na konání zkoušky	Váha dílčí zkoušky
Didaktický test	95 min.	50 %
Písemná práce	60 min.	25 %
Ústní zkouška	15 min.	25 %

Jednotné zkušební schéma, tedy den a čas konání písemné práce, je zveřejněno MŠMT před konáním maturitní zkoušky v daném školním roce a zkušebním termínu.

Písemné práce z anglického jazyka jsou hodnoceny centrálně, vyškolenými a certifikovanými hodnotiteli, dle centrálně stanovené a jednotné metodiky a kritérií hodnocení. Originál záznamového archu žáka zůstává po ukončení testování ve škole. Ihned po skončení písemné maturitní práce jsou naskenované záznamové archy žáků zaslány elektronickou cestou do CERMATu k hodnocení a dalšímu zpracování výsledků.

1.1 OBECNÁ STRUKTURA PÍSEMNÉ PRÁCE A SKÓRE

Písemná práce z anglického jazyka se skládá **ze dvou částí. Každá část obsahuje jednu úlohu, která je specifikována zadáním.** V každé části písemné práce žák zpracovává jedno téma/jednu komunikační situaci v požadovaném rozsahu slov.

V první části písemné práce lze získat nejvýše **24 bodů**, ve druhé části nejvýše **12 bodů**. V písemné práci tedy může žák dosáhnout maximálně **36 bodů**.

Část PP	1. část	2. část	Celkem v PP
Váha části	24 bodů	12 bodů	36 bodů
Požadovaná délka textu	120–150 slov	60–70 slov	180–220 slov

Mezní hranici úspěšnosti stanovuje MŠMT. Pro školní rok 2013/2014 je mezní hranice úspěšnosti pro písemnou práci stanovena na 44 % z maximálního skóre. Aby žák v písemné práci uspěl, musí získat **nejméně 16 bodů**.

Získané body za obě části se sčítají. V praxi to znamená, že žák, který získal např. 10 bodů za 1. část písemné práce a 6 bodů za 2. část písemné práce, celkově v písemné práci uspěl. Pokud žák napsal jen 1. část písemné práce a získal za ni nejméně 16 bodů, uspěl v celé písemné práci, přestože získal 0 bodů za 2. část písemné práce.

1.2 ČAS VYMEZENÝ NA TESTOVÁNÍ

Na písemnou práci z anglického jazyka je vyhrazeno **60 minut**. **Součástí těchto 60 minut je i čas na přečtení a promyšlení zadání a zápis odpovědí do záznamového archu.**

Žák by se měl v dostatečném časovém předstihu před konáním maturitní zkoušky seznámit se strukturou zadání písemné práce a vyzkoušet si celou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu 60 minut napsat.

Ukázky zadání písemné práce najdete na
www.novamaturita.cz/testy-a-zadani-1404035305.html;
www.novamaturita.cz/soubor-vzorovych-uloh-a-zadani-1404036703.html.

1.3 POVOLENÉ POMŮCKY

V průběhu testování mohou žáci používat vlastní slovníky, pokud tyto neobsahují zvláštní přílohy věnované jednotlivým vybraným typům textů, např. korespondenci.

Některé slovníky obsahují samostatnou část, ve které jsou uvedeny základní charakteristiky vybraných typů textů (např. jak napsat formální dopis nebo zprávu, v čem se liší psaní formálního a neformálního dopisu), zpracované ukázky textů, užitečné fráze k jednotlivým typům textů, vhodná oslovení/zakončení u formálních dopisů apod. Protože jde o znalosti a dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, nesmí slovníky s uvedenými přílohami během testování používat. Stejně tak **není přípustné, aby slovník obsahoval vepsané poznámky týkající se charakteristiky textů.**

Během testování není možné vzdálit se z místa a komunikovat se spolužáky. Pokud si tedy žák nepřinese vlastní slovník nebo nevyužije nabídky zapůjčit si slovník ve škole, nebude mu umožněno si od někoho v učebně během testování slovník půjčit.

Není stanoven žádný seznam, který by určoval, jaké slovníky žák může nebo nemůže při psaní písemné práce použít. Je na žákovi, zda použije překladový či výkladový slovník, měl by však vždy volit slovník/typ slovníku, na který je zvyklý a v němž se umí orientovat. Nevhodný slovník nebo nedostatečná dovednost pracovat s ním efektivně vede zpravidla k časovým ztrátám během testování (vyhledání správného výrazu trvá příliš dlouho) nebo k výběru nevhodného výrazu.

2 TESTOVÝ SEŠIT A ZÁZNAMOVÝ ARCH

2.1 PRÁCE S TESTOVÝM SEŠITEM

Na titulní straně testového sešitu (příloha 1) je uvedeno, jak postupovat při práci s testovým sešitem a při řešení testových úloh. **Během testování si žák může dělat poznámky do testového sešitu.** K jejich zápisu je dostatek volného místa pod zadáním písemné práce. Žák také může k psaní poznámek, osnovy a/nebo konceptu využít poslední stranu testového sešitu. **Poznámky v testovém sešitě nejsou předmětem hodnocení.**

2.2 PRÁCE SE ZÁZNAMOVÝM ARCHEM

Písemnou práci žák zapisuje do záznamového archu (příloha 2). V něm je vymezený prostor pro zápis odpovědi pro 1. a 2. část písemné práce. **Žák svou písemnou práci píše na předtištěné řádky v záznamovém archu.** U dvou řádků jsou v něm uvedeny přibližné počty slov a také jsou v něm vyznačené šedě podbarvené řádky. Jde o orientační ukazatele, které mají žáka upozornit, že se blíží k vymezenému limitu slov. **Do řádků na šedém podtisku může žák psát. Text zde uvedený je samozřejmě hodnocen jako součást písemné práce.** Řádky na šedém podtisku žák využije například tehdy, pokud v písemné práci výrazně škrta.

Pokyny k vyplnění záznamového archu jsou uvedeny na titulní straně testového sešitu a před zahájením dílčí zkoušky na ně žáky upozorňuje i zadavatel písemné práce. Nedodržení pokynů pro zápis písemné práce do záznamového archu může vést k tomu, že písemná práce nebude hodnocena. Takový případ může nastat například tehdy, je-li práce nečitelná (z důvodů nečitelného rukopisu či použití nevhodných psacích potřeb) nebo napsaná jinak než do vymezeného prostoru v záznamovém archu.

■ Text mimo vymezený prostor v záznamovém archu

Hodnotitel není povinen hodnotit tu část písemné práce, která je napsána mimo vymezený prostor v záznamovém archu. Pokud např. žák napíše závěr článku nebo zakončení dopisu mimo vymezený prostor, hodnotitel tuto část neakceptuje, tj. považuje ji za chybějící. Práce bude hodnocena, ale žák bude penalizován za to, že mu v práci chybí např. závěr článku nebo zakončení dopisu (a tím i zpracovaný některý z bodů zadání).

Je vhodné, aby si žák před konáním maturitní zkoušky vyzkoušel napsat alespoň jednu celou modelovou písemnou práci ve vymezeném časovém limitu do záznamového archu.

Záznamový arch je zveřejněn na

www.novamaturita.cz/testy-a-zadani-1404035305.html.

3 POŽADAVKY NA PÍSEMNÝ PROJEV ŽÁKA

Požadavky na dovednosti, které má žák v písemné práci prokázat, jsou spolu s tematickými okruhy a komunikačními situacemi vymezeny v katalogu požadavků. Žák dovede v rámci požadovaného slohového útvaru:

- › popsat místo, cestu, věc, osobu, zážitek, událost, zkušenost, děj apod.;
- › popsat a/nebo představit sebe i druhé;
- › popsat pocity a reakce, např. libost/nelibost, souhlas/nesouhlas, překvapení, obavu;
- › vyjádřit názor/postoj a morální stanovisko, např. omluvu, lítost;
- › vyjádřit vlastní myšlenky;
- › vyjádřit úmysl, přání, žádost, prosbu, nabídku, pozvání, doporučení apod.;
- › zdůvodnit určité činnosti a/nebo skutečnosti;

- › vysvětlit problém a/nebo navrhnout řešení problému;
- › vysvětlit a/nebo zdůraznit, co považuje za důležité;
- › sdělit/ověřit si specifické informace a zprávy;
- › požádat o specifické informace;
- › shrnout a/nebo využít předložené faktografické informace;
- › zeptat se na názor, postoj, pocity, problém apod.;
- › zodpovědět jednoduché dotazy.

Z katalogu požadavků dále citujeme:

Žák dovede s ohledem na požadovaný slohový útvar napsat srozumitelná sdělení a obsahově i jazykově nekomplikované souvislé texty, ve kterých jsou informace a myšlenky vyjádřeny dostatečně jasně a přesně, adekvátně záměru (zadání) a v souladu s běžnými pravidly výstavby požadovaného typu textu.

Myšlenky a informace jsou v textu řazeny lineárně a tam, kde je to vhodné, jsou propojeny běžnými spojovacími výrazy. Text je vhodně organizován. Pokud to vyžaduje typ textu nebo zadání písemné práce, je slohový útvar ve standardizované konvenční podobě.

Jazykové prostředky a funkce jsou v rámci požadované úrovně obtížnosti použity přesně, vhodně a v odpovídajícím rozsahu. Úroveň formálnosti jazyka je volena s ohledem na situaci a příjemce. Vliv mateřského či jiného cizího jazyka může být postřehnutelný, nesmí však narušit srozumitelnost.

Požadavky na žáka uvedené v katalogu požadavků zohledňují i vymezení referenční jazykové úrovně B1 podle stupnice *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (SERRJ).

Platný katalog požadavků najdete na www.novamaturita.cz/katalogy-pozadavku-1404033138.html.

Popis referenční jazykové úrovně B1 pro písemný projev a písemnou interakci najdete ve *Společném evropském referenčním rámci pro jazyky* na straně 63 a 64. Dokument je v českém překladu dostupný například na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky).

4 ZADÁNÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Součástí každé části písemné práce je zadání, které specifikuje, jaké požadavky má žák v písemné práci splnit. Hodnotitel pak posuzuje, do jaké míry a v jaké kvalitě žák tyto požadavky splnil. **Zadání písemné práce je v českém jazyce.** Může být doplněno o **krátký stimul** (např. úryvek z dopisu, inzerát, nákras), který je uveden v anglickém jazyce.

Ze zadání se žák dozví, jaký **typ textu** a na jaké **téma/v rámci jaké komunikační situace** má text zpracovat, **jak dlouhý** má text být, kdo je jeho **očekávaným příjemcem** (čtenářem) a jakou **komunikační funkci** má text splnit. Součástí zadání jsou i **dílčí požadavky** (body zadání), které má žák ve své práci v odpovídající míře podrobnosti zpracovat. **Klíčové informace a výrazy jsou v zadání vždy uvedeny tučně**, aby je žák nemohl přehlédnout.

Po přečtení zadání písemné práce by si žák měl být schopen odpovědět na tyto otázky:

- Jak **dlouhý text** mám napsat?
- Jaký **typ textu** mám zpracovat?
- Kdo je **příjemcem** textu?
- Jaký je **stupeň formálnosti** textu?
- Jaké **formální náležitosti** má text obsahovat?
- Jaký je **účel** textu?
- Jakého **tématu** / Jaké **komunikační situace** se text týká?
- Jaké **dílčí požadavky** musím do textu zahrnout?

Ukázka zadání pro 1. část písemné práce:

Komunikační situace

Téma: stěhování, bydlení

Příjemce:
kamarádka

Rozsah textu:
120–150 slov

Nedávno jste se přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu a chcete se o tuto informaci podělit se svou anglicky mluvící kamarádkou Mary. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- ◆ **sdělíte, proč** píšete;
- ◆ **popíšete** svůj nový byt/dům (uvedete **alespoň dvě** informace);
- ◆ **uvedete, co** se vám na novém bydlení líbí nebo nelíbí;
- ◆ **pozvete** ji na návštěvu.

Typ textu: dopis

Styl: neformální (kamarádka, tedy známá osoba)

Body zadání:

- ① sdělení důvodu k napsání dopisu;
- ② popis (uvedení alespoň dvou informací o novém bydlení);
- ③ sdělení, co se líbí/nelíbí;
- ④ pozvání na návštěvu.

V písemné práci doporučujeme dodržet sled informací tak, jak jsou seřazeny požadavky v bodech zadání. Žák může změnit pořadí zpracování jednotlivých dílčích bodů, musí ale dbát na dodržení linearity textu a logického uspořádání informací.

Z výše uvedeného zadání by měl žák dokázat zjistit nebo odvodit odpovědi na následující otázky:

› **Jak dlouhý text má napsat?**

Text je v rozsahu 120–150 slov.

› **Jaký typ textu má zpracovat?**

Jedná se o dopis.

› **Kdo je příjemcem textu?**

Příjemcem je známá osoba (kamarádka Mary).

› **Jaký má být stupeň formálnosti textu?**

Dopis je určen kamarádce, proto volíme neformální rovinu projevu – použijeme neformální jazyk a přátelský tón.

› **Jaké formální náležitosti má text obsahovat?**

Oslovení i rozloučení bude neformální, na závěr dopisu připojíme své jméno (skutečné nebo smyšlené). Dopis by měl být rozdělen do odstavců.

› **Jaký je účel textu?**

Sdělit informace a pozvat příjemce dopisu na návštěvu.

› **Jakého tématu / Jaké komunikační situace se text týká?**

Stěhování/změna bydliště a bydlení.

› **Jaké dílčí požadavky mají být do textu zahrnuty?**

Obsahově je tato písemná práce vymezena čtyřmi body zadání:

- ① *sdělit, proč píšete, tj. sdělit informace o přestěhování (sdělení reflektuje komunikační situaci přímo vyplývající ze zadání);*
- ② *popsat nový byt/dům, tzn. poskytnout alespoň 2 informace o bytě/domě;*
- ③ *vyjádřit libost/nelibost, tzn. uvést, co se nám na novém bytě/domě líbí nebo nelíbí;*
- ④ *pozvat kamarádku na návštěvu.*

Ze zadání a stylistické roviny vychází i výběr některých gramatických struktur, prostředků textové návaznosti a určitý okruh slovní zásoby.

Žáci by si před zahájením plánování písemné práce měli pozorně přečíst její zadání. Důsledkem ledabylého čtení zadání nebo přehlédnutí některého z požadavků/bodů zadání je zbytečná ztráta bodů při hodnocení písemné práce. V odůvodněném případě může být práce ohodnocena i 0 body, např. není-li dodrženo téma vyplývající ze zadání (není akceptována komunikační situace vymezená zadáním) a/nebo není-li dodržena požadovaná charakteristika textu a/nebo je-li text výrazně kratší, než požadovalo zadání.

5 ROZSAH TEXTU A POČÍTÁNÍ SLOV

Rozsah textu je dán intervalem počtu slov v zadání písemné práce. V případě 1. části písemné práce má žák napsat text v rozsahu 120–150 slov, ve 2. části písemné práce text v rozsahu 60–70 slov. Žák by si měl v průběhu přípravy na maturitní zkoušku procvičovat psaní 1. a 2. části písemné práce v požadovaném rozsahu a seznámit se se zásadami počítání slov v anglickém jazyce.

■ Jako jedno slovo se počítají:

- › předložky
- › spojky
- › zájmena
- › citoslovce (např. *bow-wow*, *Ouch!*)
- › členy
- › zkratky (např. *ASAP = as soon as possible*)
- › víceslovná vlastní jména a názvy (např. *Jack Smith*, *United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland*) včetně českých názvů, které nemají anglický ekvivalent (např. *Žďár nad Sázavou*)
- › řadové číslovky (např. *1st*, *5th*)
- › rozepsané datum (např. *21st October 2009*)
- › adresy (např. *pepa@seznam.cz*; *10 Downing Street, London, SW1A 2AA*)
- › složeniny spojené spojovníkem (např. *check-in*, *dry-cleaning*, *mother-in-law*)

■ Jako jednotlivá slova se počítají:

- › stažené tvary (např. *It's = 2 slova*, *haven't = 2 slova*); výjimku tvoří *can't* a *cannot*, které se počítají vždy jako jedno slovo (*can't = 1 slovo*, *cannot = 1 slovo*)
- › frázová slovesa (např. *get up = 2 slova*, *look for = 2 slova*)
- › složeniny, pokud jsou psané jako dvě slova (např. *office manager = 2 slova*, *distance learning = 2 slova*)

■ Jako slova se nepočítají:

- › číslovky psané číslicemi (např. *1982*; *29*)
- › opakovaná vlastní jména a názvy (např. *Jack Smith is my friend. Jack Smith comes from London.* = celkem 7 slov; *He lives in the Czech Republic. The Czech Republic is located in the heart of Europe.* = celkem 13 slov)

■ Specifické případy:

Je-li téma zadání převzato doslovně jako nadpis, slova jsou zahrnuta do celkového počtu slov.

6 SLOHOVÉ ÚTVARY

Požadované dovednosti jsou v rámci 1. a 2. části písemné práce ověřovány na běžných slohových útvarech. V každé části žák zpracovává na základě zadání jiný typ textu. V 1. a 2. části písemné práce se mohou objevit následující formy písemného projevu (slohové útvary):

1. část písemné práce	2. část písemné práce
<ul style="list-style-type: none"> ■ Korespondence ■ Charakteristika ■ Vypravování ■ Článek ■ Popis 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Korespondence ■ Popis ■ Zpráva ■ Oznámení ■ Instrukce, návod

Text splňuje požadovanou charakteristiku, pokud jsou dodrženy **formální náležitosti** daného slohového útvaru (např. nadpis, oslovení, zakončení, organizace textu), je-li napsán v odpovídajícím **stylu** (např. formální/neformální) a jeho celkové vyznění odráží **vztah k příjemci** (např. kamarád, učitel), který je určen v zadání. Pro hodnocení práce je také zcela zásadní dodržení **tématu a komunikačního cíle**, jež mají stejnou důležitost jako dodržení typu textu. **Nesplnění požadovaného typu textu nebo tématu/komunikačního cíle je posuzováno jako nedodržení charakteristiky textu a práce se dále nehodnotí.**

■ Slohový postup

V každém typu textu převažuje jiný slohový postup (např. popisný, výkladový, vyprávěcí, informační) a je plněna jiná komunikační funkce určená zadáním (např. informovat, vysvětlit). Tak např. v dopise se mohou objevit téměř všechny slohové postupy i komunikační funkce, v krátké novinové zprávě pak slohový postup informační a převažující komunikační funkcí zde bude někoho informovat. Pokud žák zahrne do textu i jiný slohový postup, než danému typu textu přísluší, zvažuje hodnotitel, zda v textu převažuje ten slohový postup, který je po žákovi požadován.

Například:

V zadání je uvedeno, že má žák napsat vypravování. Převažujícím slohovým postupem má být postup vyprávěcí. Žák však do svého textu zahrne i popisné pasáže. V tomto případě je na hodnotiteli, aby zvážil, zda v textu dominuje slohový postup vyprávěcí, a je tudíž splněn charakteristický rys typu textu vypravování, nebo zda popisné pasáže zastiňují a narušují vypravování.

■ Styl textu

Vztah pisatele ke čtenáři/adresátovi a účel písemné komunikace určují styl textu (styl formální, neformální, neutrální/semiformální). Styl žádosti, která je adresována například studijnímu oddělení, bude formální; styl přátelského dopisu, který píše kamarád kamarádovi z prázdnin, bude naopak neformální a osobní. Styl textu nezahrnuje pouze hledisko použitého jazyka v závislosti na vztahu k adresátovi, ale promítá se do něj například i celkové vyznění sdělení (např. přátelské, zdvořilé), použité mluvnické pro-

středky a prostředky textové návaznosti, proto je styl textu hodnocen celkově v rámci požadované charakteristiky textu. Jednota stylu by měla být dodržena v celém textu.

■ Formální náležitosti typu textu

Jednotlivé typy textů se liší také požadovanými formálními náležitostmi. Například v dopise si všímáme toho, zda je v něm uvedeno oslovení a rozloučení; u článku sledujeme, zda má nadpis.

Typ textu	Požadované formální náležitosti dle typu textu
Korespondence: dopis (1. část PP)	Formální dopis: datum; oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců Neformální dopis: oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (1. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Korespondence: e-mail (2. část PP)	Formální/neformální e-mail: oslovení, rozloučení, podpis Formální žádost: oslovení, hlavní část, závěr, rozloučení, podpis
Korespondence: pozvánka (2. část PP)	Oslovení, podpis
Charakteristika (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Vypravování (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Článek (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (1. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr; grafické vyznačení odstavců
Popis (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Zpráva, oznámení (2. část PP)	Nadpis; členění na úvod, hlavní část a závěr
Instrukce, návod (2. část PP)	Nadpis; grafické členění z obsahového hlediska podle jednotlivých dílčích kroků do odstavců či jinak oddělených logických celků (např. odrážky)

Úlohy k nácviku zpracování základních typů textů včetně jejich charakteristik jsou běžnou součástí učebnic označených úrovní B1. Tato metodická příručka nemá za cíl tyto materiály suplovat.

6.1 KORESPONDENCE

6.1.1 DOPIS

■ Charakteristika

Dopis je písemné sdělení pisatele adresátovi, kterého pisatel v úvodu oslovuje. Sdělení je ukončeno podpisem (jménem) pisatele. **Podle vztahu pisatele a adresáta a podle povahy sdělení** se rozlišují dva základní typy dopisu: neformální (osobní) a formální. Typickým znakem **osobního dopisu** je důvěrný vztah mezi autorem dopisu a jeho adresátem (příjemcem). Příkladem **formálního dopisu** je např. dopis úřední nebo obchodní, ve kterém je vztah mezi pisatelem a adresátem zcela formální.

Dopis může mít **různé tematické zaměření a plnit různou komunikační funkci v závislosti na zadání**. Proto se v něm mohou vyskytnout **různé slohové postupy**.

U maturitní zkoušky se dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Dopis obsahuje adresu pisatele a příjemce, **datum a samotný text dopisu**. **Uvádění adresy pisatele a příjemce není u písemné maturitní zkoušky z anglického jazyka vyžadováno. Datum je u písemné maturitní zkoušky z anglického jazyka požadováno u formálního dopisu.**

Samotný text dopisu se **formálně člení do tří základních odstavců: úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. Odstavce jsou viditelně odděleny odsazením nebo vynechaným řádkem.

K požadovaným **formálním náležitostem** dopisu, které jsou **graficky odděleny od hlavního textu**, patří dále **oslovení, rozloučení a podpis pisatele**.

Dopis	
Část	Specifika
1. Adresa pisatele a příjemce	<i>u MZ není vyžadována</i>
2. Datum napsání dopisu (Nepožadujeme u neformálního dopisu.)	<ul style="list-style-type: none"> ■ umístěno zpravidla v pravém horním rohu dopisu ■ BrE – den/měsíc/rok; AmE – měsíc/den/rok
3. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> ■ umístěno vlevo ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ graficky odděleno od úvodu

4. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ po oslovení následuje úvod dopisu psaný s počátečním velkým písmenem ■ obsahuje důvod pro napsání dopisu (vychází ze zadání); neformální (osobní) dopis můžeme začít obecným sdělením, např. ohledně dopisu, který jste dostal/a, omluvou, že jste se dlouho neozval/a; není vhodné začínat dopis negativním sdělením ■ samostatný krátký odstavec (dostačující jsou dvě až tři věty nebo souvětí)
5. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ obsahuje jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ samostatný odstavec (může být rozdělen do dalších odstavců podle jednotlivých bodů zadání) ■ relevantní, jasné a dostatečně podrobné informace s ohledem na zadání (a jednotlivé body zadání) ■ vhodné logické uspořádání informací/myšlenek
6. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází zpravidla ze zadání písemné práce (obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání) ■ samostatný krátký odstavec
7. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta a použitého oslovení ■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)
8. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ v neformálním dopise zpravidla křestní jméno, ve formálním dopise jméno a příjmení ■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku nebo je mezi rozloučením a podpisem ponechán volný řádek)

Datum napsání dopisu

Zápis se liší podle variety anglického jazyka (britská 'BrE', případně americká 'AmE').

BrE – píšeme v pořadí **den/měsíc/rok** → *5(th) (of) March(,) 2014*

Například: *30 October, 2012; 1st February 2013; 1 Feb 2015*

AmE – píšeme v pořadí **měsíc/den/rok** → *October (the) 5(th)(,) 2004*

Například: *October 30, 2012; Feb 1, 2002; February 1st 2015*

Oslovení

Vhodné oslovení vychází z informací o příjemci a pisateli v zadání písemné práce (vztah příjemce a pisatele, uvedení jména nebo funkce příjemce).

- Formální vztah s pisatelem
 - známe funkci příjemce dopisu – např. *Dear Personnel Manager(,)*

- nevíme, kdo je příjemcem dopisu/neznáme jméno příjemce – např. *Dear Sir (,)/Dear Sirs (,)/Dear Madam (,)/Dear Sir or Madam (,)*
- víme, kdo je příjemcem dopisu/známe jméno příjemce – *Dear Mr/Mrs/Miss/Ms Smith (,)*

Pokud nevíme, zda oslovovat ženu *Miss Smith* nebo *Mrs Smith*, je vhodné použít oslovení *Ms Smith*.

- Neformální vztah s pisatelem: např. *Dear Mary/Jack*
- Oslovení může být zakončeno čárkou (čárka není vyžadována).
Např.: *Dear John (,)*

Thanks for your last letter and...

Obecně platí, že pokud zakončíme oslovení čárkou, konzistentně použijeme čárku i po rozloučení. Pokud oslovení nezakončíme čárkou, čárkou nezakončíme ani rozloučení.

A) Oslovení: *Dear Mr Miller*

Rozloučení: *Yours sincerely*

B) Oslovení: *Dear Mr Miller,*

Rozloučení: *Yours sincerely,*

AmE – ve formálních dopisech se za oslovením může psát i dvojtečka, např. *Dear Mr. Miller:*

V neformálním dopise může být oslovení s ohledem na vztah pisatele a příjemce zakončeno i vykřičníkem, např. *Hi!*

Oslovení a rozloučení

Oslovení a rozloučení se opět může lišit podle variety anglického jazyka. Typickými kombinacemi oslovení a rozloučení jsou např.:

<i>Dear Sir / Madam</i>	<i>Yours faithfully (BrE)</i> <i>Yours truly (AmE)</i>
<i>Dear Miss Brown</i>	<i>Yours sincerely (BrE)</i> <i>Sincerely (yours) (AmE)</i>
<i>Dear Mary/Jack</i>	<i>All the best</i> <i>Kindest regards</i> <i>Best regards</i> <i>Regards</i> <i>Yours</i> <i>Yours truly</i> <i>Best wishes</i> <i>Love</i> <i>Take care</i> <i>Bye</i>

■ Jazykové prostředky – neformální dopis

- osobní tón sdělení, citově zbarvený styl projevu

a) slovní zásoba a pravopis

- neformální oslovení a zakončení
- neformální jazyk

- běžná slovní zásoba, výrazy z hovorového jazyka, (např. *Take care... , well, anyway, luckily, right, let's*), expresivní slova (např. *doggie*)
- možnost použití zkratk (např. *ASAP, TV, ADS*), pokud jsou srozumitelné běžnému čtenáři
- použití běžných frázových sloves

b) mluvnické prostředky

- vyjadřování v činném rodě
- přímé odkazování na adresáta (např. *Can you believe it?*)
- stažené tvary (*I'm, can't* apod.)
- modální slovesa
- možnost použití imperativu

syntaktická výstavba

- kratší věty s jednoduchou strukturou
- souřadná i podřadná souvětí
- přímé i nepřímé otázky

■ **Jazykové prostředky – formální dopis**

- formální/neadresný tón sdělení – ne příliš přímá oslovení adresáta, neutrální (emocemi nezabarvené)
- faktická sdělení

a) slovní zásoba a pravopis

- formální oslovení a zakončení
- formální jazyk
- spisovné vyjadřování bez expresivního zabarvení, pisatel by se měl vyvarovat urážlivým výrazům

b) mluvnické prostředky

- časté použití trpného rodu
- vyhýbáme se imperativu
- nepoužíváme stažené tvary
- nepoužíváme zkratky typu: *info (information); ASAP (as soon as possible); ADS (advertisements)*
- vyhýbáme se frázovým slovesům
- modální slovesa

syntaktická výstavba

- rozvité větné konstrukce, souvětí
- základní infinitivní konstrukce (např.: *I want to...*)
- použití formálních spojovacích výrazů (např.: *however, although*)
- použití nepřímé otázky

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení klademe důraz na **dodržení formálních náležitostí** dopisu, na správnou **volbu funkčního stylu** ve vztahu k adresátovi a na **vhodné použití slohového postupu**, které vychází z tematického zaměření textu a jeho komunikační funkce. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA) mohou vést například následující nedostatky:

- nečlenění dopisu na oslovení, úvod, hlavní část, závěr, rozloučení, podpis
- nesprávné použití oslovení a rozloučení z hlediska vztahu k příjemci
- absence některých částí dopisu (např. oslovení, rozloučení, podpis)
- nevhodné použití slohového postupu v závislosti na zadání (např. když žák namísto dopisu napíše článek)
- nedodržení tématu

6.1.1.1 MOTIVAČNÍ DOPIS

■ Charakteristika

Motivační dopis je písemné **sdělení pisatele v roli uchazeče o pracovní místo**. Pisatel zpravidla reaguje na konkrétní nabídku (inzerát). Cílem při psaní motivačního dopisu je přesvědčit zaměstnavatele, že se pro danou pracovní činnost hodí nejlépe právě pisatel. Motivační dopis je prvním kontaktem uchazeče se zaměstnavatelem, proto by měl být **jasně a srozumitelně formulován**. Má vždy **formální charakter**. Uchazeč by se měl vyvarovat přílišnému vychvalování své osoby, negativním formulacím či egoistickému vyjadřování.

U maturitní zkoušky se motivační dopis objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Motivační dopis má pevně stanovenou strukturu (viz dopis). **Formálně se člení do tří základních odstavců: úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být dále děleny podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným **formálním náležitostem** motivačního dopisu, které jsou **graficky odděleny** od hlavního textu, patří dále **datum napsání dopisu, oslovení, rozloučení a podpis pisatele**.

Motivační dopis	
Část	Specifika
1. Datum napsání dopisu	■ umístěno zpravidla v pravém horním rohu dopisu (viz dopis)
2. Adresa pisatele	<i>u MZ není vyžadována</i>
3. Adresa příjemce	<i>u MZ není vyžadována</i>
4. Předmět	<i>u MZ není vyžadován</i>
5. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> ■ po oslovení následuje úvod psaný s počátečním velkým písmenem ■ umístěno vlevo ■ graficky odděleno od hlavní části ■ formální oslovení (viz str. 16)

6. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ odkazuje na zdroj nabídky a specifikuje vybranou pozici (určeno zadáním) ■ samostatný krátký odstavec
7. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ tematicky je specifikována zadáním ■ obsahuje odůvodnění pisatele, proč se uchází o danou pozici a jaké má předpoklady pro výkon daného povolání/činnosti ■ může zahrnovat stručný popis současné či poslední pracovní činnosti ■ relevantní, jasné a dostatečně podrobné informace s ohledem na zadání (a jednotlivé body zadání) ■ vhodné logické uspořádání informací/myšlenek ■ samostatný odstavec
8. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází zpravidla ze zadání PP (obsahuje většinou přání pisatele) ■ samostatný krátký odstavec
9. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z použitého oslovení (viz str. 17) ■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)
10. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ uvedeno jméno i příjmení ■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku nebo je mezi rozloučením a podpisem ponechán volný řádek)

6.1.2 E-MAIL

■ Charakteristika

E-mail je písemné sdělení podobné **dopisu**, které pisatel odesílá adresátovi elektronickou cestou. **Podle vztahu pisatele a adresáta a podle povahy sdělení** se rozlišují dva základní typy e-mailu: neformální (osobní) a formální. Typickým znakem **osobního e-mailu** je důvěrný vztah mezi autorem e-mailu a jeho adresátem (příjemcem). Příkladem **formálního e-mailu** je např. e-mail úřední nebo obchodní, ve kterém je vztah mezi pisatelem a adresátem zcela formální.

U maturitní zkoušky se e-mail objevuje v 1. části (120–150 slov) i ve 2. části (60–70 slov) písemné práce.

■ Struktura e-mailu

Struktura e-mailu je podobná struktuře **dopisu**, má však zároveň i určitá specifika. V běžné praxi musí pisatel udat e-mailovou adresu příjemce a měl by uvést předmět vzájemné komunikace. **Vzhledem k jednotnému formátu záznamového archu e-mailovou adresu a předmět v maturitní písemné práci nevyžadujeme.**

Pokud je e-mail zadáván v **1. části písemné práce**, člení se **formálně do tří základních odstavců: úvodu, hlavní části a závěru.** Tyto odstavce mohou být děleny ještě

do dalších odstavců podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. K požadovaným **formálním náležitostem** e-mailu, které jsou **graficky odděleny** od hlavního textu, patří dále **oslovení, rozloučení a podpis (jméno)** pisatele.

Pokud je e-mail zadán ve **2. části písemné práce**, není třeba dělit text e-mailu formálně do odstavců. Vyžadujeme však **grafické oddělení oslovení, rozloučení a podpisu (jména)**.

E-mail	
Část	Specifika
1. E-mailová adresa příjemce	<i>u MZ není vyžadována</i>
2. Předmět	<i>u MZ není vyžadován</i>
3. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> ■ umístěno vlevo ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ graficky odděleno od úvodu ■ po oslovení následuje úvod psaný s počátečním velkým písmenem
4. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ krátké sdělení ■ obsahuje důvod napsání e-mailu (vychází ze zadání) ■ samostatný krátký odstavec (v 1. části PP)
5. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ obsahuje jádro sdělení pisatele (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ v 1. části PP samostatný odstavec (může být rozdělen do dalších odstavců podle jednotlivých bodů zadání) ■ relevantní, jasné a dostatečně podrobné informace s ohledem na zadání (a jednotlivé body zadání) ■ vhodné logické uspořádání informací/myšlenek
6. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z pravidla ze zadání (obsahuje většinou poděkování pisatele, prosbu pisatele, pozvání) ■ samostatný krátký odstavec (v 1. části PP)
7. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)
8. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku vlevo) ■ ve formálním e-mailu jméno a příjmení, v neformálním e-mailu vlastní jméno, popř. vlastní jméno s přivlastňovacím zájmenem nebo označením příslušníka rodiny

6.1.2.1 ŽÁDOST

■ **Charakteristika**

Žádost je zvláštním typem **dopisu**, jehož obsahem je nějaký **požadavek nebo prosba**, která je adresována **příslušné instituci nebo příslušné osobě** (vychází ze zadání písemné práce). Důraz je kladen na **věcnost, jasnost a srozumitelnost** sdělení.

U maturitní zkoušky se žádost objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ **Typy žádosti**

Existují různé typy žádostí, např. žádost o studium, o změnu adresy. V zadání písemné maturitní zkoušky se mohou žáci setkat například se žádostí o letní brigádu nebo studium (jazykový kurz).

■ **Struktura**

Struktura žádosti je pevně stanovena. Formálně se člení na **dva hlavní odstavce** (hlavní část, závěr). K požadovaným formálním náležitostem, které jsou graficky odděleny od hlavní části, patří: **datum napsání žádosti, adresa pisatele a příjemce, předmět, oslovení, rozloučení a podpis**. U maturitní zkoušky **nevyžadujeme adresu pisatele a příjemce, datum a předmět**.

Žádost	
Část	Specifika
1. Datum napsání	<i>u MZ není vyžadováno</i>
2. Adresa pisatele a příjemce	<i>u MZ není vyžadována</i>
3. Předmět	<i>u MZ není vyžadován</i>
4. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> ■ umístěno vlevo ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta ■ graficky odděleno od hlavní části
5. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ tematicky specifikována zadáním ■ obsahuje odůvodnění žádosti ■ samostatný odstavec ■ relevantní, jasné a dostatečně podrobné informace s ohledem na zadání (a jednotlivé body zadání) ■ vhodné logické uspořádání informací/myšlenek
6. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ shrnující žádost ■ samostatný krátký odstavec
7. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a adresáta a použitého oslovení ■ graficky odděleno od závěru (na novém řádku nebo je mezi závěrem a rozloučením ponechán volný řádek)
8. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ graficky oddělen od rozloučení (na samostatném řádku) ■ uvedeno jméno i příjmení

6.1.3 POZVÁNKA

■ Charakteristika

Pozvánka je písemné sdělení, ve kterém **pisatel adresáta zve na určitou akci či událost**.

U maturitní zkoušky se pozvánka objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Struktura

Pozvánka obsahuje:

- **oslovení**
- **hlavní část**
 - údaj o termínu konání akce či události
 - údaj o místě konání akce či události
 - informaci o charakteru akce či události

▪ podpis

Pozvánka může obsahovat i další informace, které jsou specifikovány zadáním písemné práce, např.:

- údaj o programu akce;
- informaci o občerstvení;
- údaj o očekávaném oblečení (např. formální oblečení, masky, sportovní oblečení);
- prosbu pisatele, aby mu adresát sdělil, zda se na akci či událost dostaví či nikoliv;
- další pokyny či přání pisatele.

6.1.4 VZKAZ

■ Charakteristika

Vzkaz je kratší typ sdělení, jehož cílem je předat stručnou a přehlednou informaci příjemci (např. kam a proč pisatel odešel; proč pisatel nemohl něco splnit/vykonat; kde a kdy se pisatel a příjemce vzkazu sejdou; co má příjemce vzkazu udělat; za co chceme příjemci vzkazu poděkovat). Důraz je kladen na **věcnost, jasnost a srozumitelnost** sdělení. Důležité je také vhodné **logické uspořádání informací**. Dle zadání mohou být vzkazy formální/semiformální (např. vzkaz vyučujícímu) nebo neformální (např. vzkaz spolužákovi).

U maturitní zkoušky z anglického jazyka se vzkaz objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

U maturitní zkoušky je vyžadováno, aby byl vzkaz napsán v celých větách.

■ Struktura

Struktura vzkazu je podobná struktuře e-mailu ve 2. části PP. **Vzkaz nedělíme do odstavců**. U maturitní zkoušky je vyžadováno **grafické oddělení oslovení, a podpisu (jména), případně i rozloučení**.

Vzkaz	
Část	Specifika
1. Oslovení	<ul style="list-style-type: none"> ■ umístěno vlevo ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a příjemce vzkazu ■ po oslovení následuje hlavní část textu psaná počátečním velkým písmenem ■ s ohledem na charakter vztahu pisatele a příjemce vzkazu v oslovení nemusíme uvádět jméno příjemce (např. <i>Hi, Dear, Mum</i>), případně můžeme uvést pouze křestní jméno nebo přezdívku (např. <i>Jack</i>) ■ graficky odděleno od hlavní části textu
2. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází ze zadání písemné práce a z bodů zadání ■ v úvodu zpravidla uvádíme důvod napsání vzkazu (s ohledem na zadání PP), dále uvádíme relevantní, jasné a dostatečně podrobné informace, případně vysvětlení (s ohledem na jednotlivé body zadání) ■ závěr může obsahovat např. prosbu, pozvání, poděkování (s ohledem na body zadání PP) ■ nečleníme na odstavce
3. Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a příjemce vzkazu ■ u neformálního vzkazu je možné rozloučení vynechat (tj. neuvedeme <i>Love, Best Wishes</i> apod.), jinak je graficky odděleno od hlavní části textu
4. Podpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ vychází z charakteru vztahu pisatele a příjemce vzkazu (zpravidla uvedeno křestní jméno nebo jméno a příjmení) ■ graficky oddělen od rozloučení/hlavní části textu

6.2 CHARAKTERISTIKA

■ Charakteristika

Charakteristika je výstižným **popisem specifických rysů subjektu** (většinou osoby). Na rozdíl od prostého popisu zahrnuje charakteristika zároveň **hodnocení**, které může být subjektivně zabarveno. Komunikační funkcí charakteristiky je tedy **podávat informace a hodnotit**.

U maturitní zkoušky se charakteristika objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Typy charakteristiky osoby

- **vnější charakteristika** – obsahuje popis vzhledu;
- **vnitřní charakteristika** – zachycuje člověka a jeho osobnost (tj. jeho povahu, chování, vlastnosti, schopnosti).

■ Způsoby charakterizování osoby

- **přímá charakteristika** – uvádíme konkrétní vlastnosti a nebo například aspekty vzhledu;

- **nepřímá charakteristika** – popisujeme například jednání nebo chování člověka (případně společný zážitek apod.), na jehož základě je možné vyvodit jeho povahu nebo povahové rysy.

■ **Struktura**

Charakteristika má přehlednou a propracovanou strukturu. Doporučujeme postup **od vnější charakteristiky k vnitřní charakteristice**. Charakteristika by ale neměla být pouhým řazením charakteristických rysů subjektu a výčtem jeho kladných a záporných vlastností.

Z formálního hlediska obsahuje charakteristika vhodný **nadpis** a dělí se do **tří hlavních odstavců: úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto části mohou být dále děleny do dalších odstavců podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků.

Charakteristika osoby	
Část	Specifika
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ specifikován zadáním ■ vztahuje se k obsahu charakteristiky ■ graficky oddělen od úvodu (zpravidla uprostřed řádku)
2. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ obecná data o osobě: jméno, věk, bydliště, původ, povolání, apod. ■ stručná informace o vztahu pisatele k charakterizované osobě (např. přítel, bratr, trenér)
3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ podrobná charakteristika osoby: vzhled, styl oblékání, zvyklosti a zájmy, chování, schopnosti a vlastnosti apod. (přímá a nepřímá charakteristika, viz str. 24)
4. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ charakteristika vztahu pisatele k popisované osobě ■ hodnocení charakterizované osoby ■ pisatel uvádí, v čem je pro něho osoba vzorem a v čem se s ní ztotožňuje/neztotožňuje

■ **Jazykové prostředky**

a) slovní zásoba a pravopis

- neutrální/semiformální jazyk;
- přídavná jména a příslovce.

b) mluvnické prostředky

- modální slovesa;
- možnost použít komparativ a superlativ.

syntaktická výstavba

- nekomplikovaná přehledná souvětí;
- několikanásobné větné členy.

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení se klade důraz na **srozumitelnost a přehlednost** charakteristiky pro příjemce a na **vhodnou strukturu** charakteristiky (kombinace vnější a vnitřní charakteristiky, **hodnocení** popisovaného subjektu). Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA) dochází například v případech, kdy se pisatel věnuje pouze vnějšímu popisu subjektu a nehodnotí ho. Počet bodů za charakteristiku textu (oddíl IA) snižuje taktéž odchýlení se od tématu a nedodržení formálního členění.

6.3 VYPRAVOVÁNÍ

■ Charakteristika

Vypravování **líčí skutečnou nebo fiktivní událost a její průběh**, zobrazuje určitý děj. Jednotlivé fáze děje na sebe **časově navazují**, jsou zpravidla **řazeny chronologicky** a vzájemně **propojeny příčinnými vztahy**. Ve vypravování převažuje vyprávěcí slohový postup. Kromě líčení děje zahrnuje vypravování zpravidla i popis prostředí, postav, jejich pocitů a myšlenek (specifikováno v zadání PP).

U maturitní zkoušky se vypravování objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Vypravování vykazuje pevnou strukturu. Obsahuje **nadpis** a formálně se člení na tři základní **odstavce: úvod, hlavní část a závěr**. Hlavní část může být členěna na další části (odstavce) – toto členění může vycházet z bodů zadání nebo může být určeno jednotlivými fázemi vypravovaného děje.

Vypravování	
Část	Specifika
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ specifikován zadáním ■ vztahuje se k obsahu vypravování ■ graficky oddělen od úvodu (zpravidla uprostřed řádku)
2. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší zpravidla základní informace o účastnících popisované události a o tom, kdy a kde se událost vypravování odehrává nebo odehrála (tematické zaměření a komunikační cíl jsou specifikovány zadáním) ■ slouží jako úvod do situace a seznamuje s perspektivou vypravování ■ neměl by být obsáhlý ■ převažuje popisný postup (dosažení názornosti a přehlednosti)
3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší jádro sdělení ■ skládá se z několika dějových kroků, které na sebe časově i příčinně navazují ■ postupně vzniká dějové napětí, které vede k vyvrcholení zápletky v závěru

4. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší vyvrcholení děje, rozuzlení zápletky ■ může obsahovat i popis následků popisované události, vyjádření pocitů ■ je zpravidla formulován živě, např. pomocí krátkých vět-ných konstrukcí
-----------------	--

Události na sebe navazují. Jednotlivé fáze vypravování jsou mezi sebou vhodně propojeny. Důraz je kladen na dodržení **lineární výstavby textu**, na provázanost myšlenek v rámci jednotlivých myšlenkových celků.

■ Jazykové prostředky

Použití jazykových prostředků vychází ze zadání a z potřeby vyjádření časových a příčinných vztahů mezi jednotlivými fázemi děje.

a) slovní zásoba a pravopis

- přídavná jména a příslovce;
- výrazy pro vyjádření pocitu;
- možnost použití neformální slovní zásoby a hovorových výrazů.

b) mluvnické prostředky

- použití různých slovesných časů pro vyjádření časové posloupnosti (např. minulý čas prostý, minulý čas průběhový, přítomný čas prostý);
- časová souslednost;
- možnost použití zkrácených tvarů.

syntaktická výstavba

- zvýšení působivosti a živosti použitím i krátkých vět, vět zvolacích a tázacích nebo užitím přímé řeči;
- výrazy propojující jednotlivé fáze příběhu;
- časové spojky a předložkové vazby.

Příklady výrazů a vazeb

Začátek vyprávění: *the first thing that happened; at first; it began with; it started with; the story started with/as*

Posloupnost událostí v ději: *after that; just then; afterwards; when; then; after some time; a moment later; later on*

Kulminace děje: *suddenly; gradually; step by step; slowly; unexpectedly; surprisingly*

Konec vyprávění: *in the end; eventually; finally; it ended with*

Časové spojky a předložkové vazby: *(just) then, as soon as, as, when, after, before, until, till, whenever, while, during, meanwhile, later, after that, following this..., by the time..., from the moment...*

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení je kladen důraz na **dodržení tématu** specifikovaného zadáním, na zachování **struktury vypravování**, odpovídající **grafické členění textu a uplatnění vyprávěcího slohového postupu**. Při nedodržení těchto aspektů se snižuje hodnocení za charakteristiku textu (oddíl IA).

6.4 ČLÁNEK

■ Charakteristika

Článek je **text určený pro noviny či časopis**. Pisatel v něm seznamuje čtenáře s určitým tématem, které rozpracovává, přičemž prezentuje svůj názor a své postřehy. **Charakter textu** (jeho formálnost) **určuje typ periodika a cílová skupina čtenářů**, pro kterou je článek určen. V běžné praxi se jedná zpravidla o formální typ textu. U maturitní zkoušky se pisatel většinou obrací na čtenáře školního nebo studentského časopisu, nemusí tedy striktně dodržovat formální styl (volí tzv. semiformální styl vyjadřování).

U maturitní zkoušky se článek objevuje v 1. části písemné práce (120–150 slov).

■ Struktura

Článek by měl být **vhodně strukturovaný**. Obsahuje **nadpis**, který je graficky oddělen od následujícího textu. Samotný text se formálně člení na **tři hlavní odstavce: úvod, hlavní část a závěr**. V rámci těchto odstavců může docházet i k dalšímu členění, které vychází ze zadání písemné práce nebo odráží členění na jednotlivé myšlenkové celky.

Článek	
Část	Specifika
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ seznamuje čtenáře s tématem článku (tematické zaměření a komunikační funkce jsou specifikovány zadáním) ■ měl by u čtenáře vyvolat chuť k četbě následujícího textu ■ vztahuje se k obsahu článku
2. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ uvádí čtenáře do tématu (pisatel může čtenáře oslovovat přímo, čímž ho vtahuje do problematiky a článek ho více osloví) ■ měl by dostatečně vysvětlit téma článku ■ může shrnout nejdůležitější aspekty obsahu článku ■ odstavec bývá s ohledem na rozsah článku zpravidla krátký ■ obsahuje krátké, jednoduché, přesvědčivé formulace
3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ přináší rozpracování tématu textu (vychází z jednotlivých bodů zadání) ■ je členěna na jednotlivé odstavce podle myšlenkových celků (odstavce mohou mít nadpisy – zpřehledňují text, měly by být krátké, výstižné a neměly by se opakovat)

4. Závěr

- shrnující vyjádření postoje pisatele k tématu článku
- může přinášet shrnutí bodů, o kterých pisatel hovořil v textu, nebo se může vrátet ke sdělení z úvodu

V článku je třeba dodržet **lineární uspořádání** informací a myšlenek. Důraz je zároveň kladen na jejich **vhodné propojení**.

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- charakter slovní zásoby určuje komunikační situace specifikovaná v zadání (tj. pro jaké periodikum a jakému adresátovi je článek určen);
- pestrá a různorodá slovní zásoba;
- jednoznačná slovní vyjádření;
- minimální užití cizích slov a zkratek;
- vyvarovat se nadužívání sloves *to be* a *to have*.

b) mluvnické prostředky

- užití sloves převážně v činném rodě;
- předložková spojení;
- přímá i nepřímá řeč, řečnické otázky.

syntaktická výstavba

- kratší věty s jednoduchou strukturou;
- prostředky textové návaznosti pro vyjádření posloupnosti, časové chronologie a příčinných vztahů;
- vyvarovat se delších pasáží v závorkách či uvozovkách;
- souřadná i podřadná souvětí.

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení charakteristiky textu (oddíl IA) se klade důraz na **dodržení tématu**, výběr **správného slohového postupu** a **přehledné formální členění na nadpis, úvod, hlavní část a závěr**. Důležitá je **správná volba funkčního stylu ve vztahu ke čtenáři**. Při nedodržení těchto aspektů může dojít ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA).

6.5 POPIS

■ Charakteristika

Popis přináší **informace** například o předmětu, místě nebo ději. Popis by měl být **věcný a výstižný**, aby si čtenář udělal o popisovaném objektu vlastní představu.

U maturitní zkoušky se popis objevuje v 1. části (120–150 slov) i 2. části (60–70 slov) písemné práce.

■ Typ popisu

- **statický:** pisatel uvádí jednotlivé informace o objektu, nepopisuje jeho změnu nebo vývoj, v některých případech se může jednat i o pouhý výčet znaků;
- **dynamický:** pisatel charakterizuje objekt v rámci nějakého procesu – např. namísto popisu pracovního místa je popisováno, jak osoba na daném místě pracuje.

■ Struktura

Z formálního hlediska obsahuje popis vhodný **nadpis** a dělí se **do tří hlavních odstavců: úvodu, hlavní části a závěru**. Tyto odstavce mohou být děleny do dalších částí podle bodů zadání nebo myšlenkově uzavřených celků. Pokud je popis zadáván **ve 2. části písemné práce, členění na odstavce nevyžadujeme**.

Popis	
Část	Specifika
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ seznamuje čtenáře s tématem popisu (tematické zaměření a komunikační funkce jsou specifikovány zadáním) ■ vztahuje se k obsahu popisu
2. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ specifikace objektu (např. předmět, místo, děj) ■ základní fakta o objektu (např. jméno, stáří, poloha na mapě) ■ samostatný odstavec (1. část PP)
3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ podrobný popis (např. velikost, hmotnost, tvar, vzhled, původ, materiál, charakter, specifické vlastnosti) ■ zdůraznění charakteristických rysů objektu ■ samostatný odstavec (1. část PP)
4. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ údaje o vztahu pisatele k danému objektu ■ celkové shrnutí ■ samostatný odstavec (1. část PP)

Z hlediska **pořadí informací** očekáváme u popisu **určitý řád**. Postupujeme **zpravidla od globálního popisu k detailním informacím**, od nejdůležitějších znaků k těm méně podstatným. Můžeme zvolit ale i jinou logiku popisu (např. od popisu konkrétního objektu k obecnému popisu okolních objektů; od popisu běžného/obvyklého k popisu něčeho neobvyklého). Popis děje (např. popis pracovního postupu) se musí držet jisté dějové linie a zachovávat ji. Příkladem konkrétní struktury popisu může být:

Popis místa:

- název a poloha místa, důvody proč si pisatel místo vybral;
- detaily týkající se daného místa;
- pocity týkající se daného místa (příp. doporučení).

Popis věci:

- název věci a důvod výběru;
- popis daného předmětu (příp. jak předmět používat);
- pocity týkající se onoho předmětu/vzpomínky.

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- konkrétní slovní zásoba pro popis (např. předmětu/místa/děje);
- významově jednoznačná a výstižná slova a slovní spojení;
- podstatná a hodnotící přídavná jména (pro popis velikosti, tvaru, váhy, věku, barvy, původu, materiálu, struktury, charakteru, vlastností, ...);
- příslovce místa, času a způsobu;
- statická slovesa (např. *to dislike, to hate, to love, to miss, to hear, to see, to smell, to taste, to contain, to consist of, to be surrounded by*); dynamická slovesa (např. *to play, to eat, to go, to listen, to watch, to work*).

b) mluvnické prostředky

- slovesa převážně v přítomném čase prostém (ale např. pro popis pokoje z dětství použijeme i minulý čas);
- modální slovesa (např. *can*);
- předložky (obzvláště při popisu místa);
- komparativ, superlativ (např. ...*(not) as big as...*, ...*better than...*);
- zájmena přivlastňovací.

syntaktická výstavba

- nekomplikovaná, přehledná souvětí;
- několikanásobné větné členy.

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení popisu klademe důraz na jeho **účelnost a přehlednou strukturu** podpořenou **grafickým členěním**. Ke snížení bodového hodnocení (oddíl IA/sloupec I) dochází v případech, když se pisatel od popisu odkloní. K tomuto aspektu se může připojit odchýlení se od tématu a nedostatečné formální členění textu.

6.6 ZPRÁVA, OZNÁMENÍ

■ Charakteristika

Zpráva i oznámení označují písemné **sdělení o nějaké události**. V každodenním životě se zpráva a oznámení objevují nejčastěji v médiích (např. v novinách). V současné době se setkáváme stále častěji i se sděleními, která jsou uveřejňována prostřednictvím internetové sociální sítě.

Základní komunikační funkcí těchto sdělení je předávat informace. Měly by informovat **objektivně, věcně a srozumitelně a vyvarovat se subjektivních názorů**. V neformálně zaměřených sděleních se však komentář pisatele objevit může. Převažujícím slohovým postupem je postup informační.

U maturitní zkoušky jsou tyto typy krátkých textů zadávány ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ **Struktura**

Krátká zpráva i oznámení jsou uvedeny **nadpisem** a formálně členěny na **úvod**, **hlavní část** a **závěr**. Nadpis je **graficky oddělen** od následujícího textu. **Členění na odstavce není vyžadováno**.

Z hlediska obsahu jsou nejpodstatnější informace uváděny většinou v úvodu krátké zprávy či oznámení, která jsou uveřejňována prostřednictvím internetové sociální sítě. V následujícím textu – zvláště v krátké zprávě – je nutno dodržet **časovou a logickou posloupnost**.

Zpráva, oznámení	
Část	Charakteristika
1. Nadpis	<ul style="list-style-type: none"> ■ krátké, výstižné sdělení ■ častá nominální spojení ■ měl by vzbudit zájem adresáta číst dále
2. Úvod	<ul style="list-style-type: none"> ■ tematické zaměření, příjemce a komunikační cíl jsou specifikovány v zadání ■ obsahuje informace o události (časový údaj o konání události; informace o místě konání události; základní informace o události (např. nehoda, slavnost); případně i informace o účastnících) nebo základní informace o skutečnosti
3. Hlavní část	<ul style="list-style-type: none"> ■ podrobnosti o události/skutečnosti
4. Závěr	<ul style="list-style-type: none"> ■ u zprávy informace o následcích (příp. zhodnocení), u oznámení např. shrnutí nejdůležitějších informací, kontakt ■ případný komentář pisatele či apel na příjemce

■ **Jazykové prostředky**

a) slovní zásoba a pravopis

- jednoznačná a výstižná slova a slovní spojení;
- pestrá a různorodá slovní zásoba;
- vyvarujeme se hovorových výrazů;
- vyjádření časové posloupnosti pomocí časových příslovcí.

b) mluvnické prostředky

- užití sloves v činném i trpném rodě;
- nepřímá řeč (ve zprávě).

syntaktická výstavba

- převaha kratších vět;
- souřadná i podřadná souvětí;
- nepoužívat zvolání.

■ Aspekty hodnocení

Při hodnocení se klade důraz na **objektivní a věcné** poskytování informací, na **srozumitelnost a přesnost** vyjádření vzhledem ke čtenáři. Důležité je přitom **zachování časové posloupnosti a logické uspořádání jednotlivých informací**. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést nedodržení formálních náležitostí, odklonění se od tématu stanoveného zadáním nebo nedodržení objektivně a věcně zaměřeného informačního slohového postupu.

6.7 NÁVOD, INSTRUKCE

■ Charakteristika

Základní komunikační funkcí návodu a zároveň záměrem jeho autora je sdělit adresátovi, jak postupovat při realizaci určité činnosti, aby dosáhl očekávaného výsledku. Autor návodu tedy poskytuje **konkrétní instrukce k realizaci určitého postupu a k dosažení určitého cíle** (sestavení modelu, uvaření jídla atd.). Tyto instrukce musí být **jednoznačné, srozumitelné a úplné**, protože adresát nemůže žádat autora o vysvětlení. Do popředí velmi silně vystupuje funkce apelová, tj. **autor se obrací přímo na adresáta**.

V návodech se užívá popisný slohový postup. Může se kombinovat s prvky slohového postupu informačního a výkladového.

U maturitní zkoušky se návod objevuje ve 2. části písemné práce (60–70 slov).

■ Struktura

Návod je uveden **nadpisem**. Za nadpisem jsou řazeny **jednotlivé pokyny**, kroky realizace, které na sebe **časově navazují** a jsou **logicky propojeny**.

Obsahově tematické členění návodu je **podpořeno grafickým členěním** – odstavce, uspořádání do výčtu, číslování, odrážky. V běžné praxi se u návodů uplatňuje i zvýraznění typu písma, podtrhávání důležitých částí textu, uvádění mezititulků, doplnění obrázky, schémata či fotografiemi. **U písemné maturitní zkoušky vyžadujeme grafické členění textu**, přičemž akceptujeme i uspořádání do bodového výčtu. Grafické zvýraznění (např. tučné písmo) není vyžadováno.

■ Jazykové prostředky

a) slovní zásoba a pravopis

- dynamická slovesa (např. *to eat, to drink, to cook, to play*);
- frekvenční příslovce (např. *always, often, usually*);
- způsobová příslovce pro vyjádření způsobu realizace (např. *well, slowly, quickly*);
- podstatná jména vyjadřující míru, množství a hmotnost (např. *a bottle of... , a slice of... , a litre*)

b) mluvnické prostředky

- obvykle se obracíme na čtenáře ve 2. osobě jednotného čísla;
- instrukce většinou píšeme v přítomném čase (*The play button is...*) a rozkazovacím způsobu (např. *Open the oven...*), můžeme použít i čas budoucí (... *you will need two eggs.*);

- modální slovesa (např. *can, must*);
- předložky;
- v případě psaní receptu – vyjádření množství u počítatelných a nepočítatelných podstatných jmen (např. *much oil*).

syntaktická výstavba

- převaha jednoduchých vět nebo souřadně spojených vět hlavních;
- věty většinou začínají slovesem (např. *Press the emergency button...*);
- vedlejší věty časové pro vyjádření časové posloupnosti;
- vedlejší věty příslovečné příčinné pro odůvodnění určitých kroků;
- (vedlejší věty podmínkové).

■ **Aspekty hodnocení**

Při hodnocení **návodu** je kladen důraz na funkčnost textu. Jedná se o **dodržení tématu** a jeho **přesné, jednoznačné a srozumitelné zpracování** vzhledem k příjemci sdělení. Důležité je přitom dodržení **formálního členění textu**, zachování **časové posloupnosti** a **logického uspořádání** jednotlivých činností. Ke snížení bodového hodnocení (sloupec I) může vést vedle nedostatečné funkčnosti textu i absence grafického členění textu. Nepenalizujeme uspořádání textu do bodového výčtu, ani případné užití schémat.

7 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Hodnocení písemných prací v anglickém jazyce probíhá centrálně, vyškolenými a certifikovanými hodnotiteli písemných prací. Hodnotitelé při hodnocení postupují v souladu s požadavky na žáka specifikovanými v katalogu požadavků a podle centrálně stanovených metodických postupů a závazných kritérií hodnocení. Hodnocením písemných prací je pověřeno Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CERMAT).

7.1 KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

Pro hodnocení písemných prací společně části maturitní zkoušky se používají analytická kritéria hodnocení. Umožňují posuzovat písemný projev žáka z několika hledisek, respektive odděleně hodnotit jeho charakteristické prvky. Každému posuzovanému prvku písemné práce jsou přiděleny body, jejichž součet dává výsledné skóre.

Pochopení principů hodnocení může žákům umožnit lepší orientaci v silných a slabých stránkách vlastního písemného projevu. Učitelům mohou kritéria hodnocení pomoci diagnostikovat individuální přednosti a nedostatky v písemném projevu žáka.

K hodnocení písemné práce ve společné části maturitní zkoušky používáme kritéria hodnocení pro 1. část písemné práce (příloha 3) a kritéria hodnocení pro 2. část písemné práce (příloha 4). Obě varianty kritérií hodnocení jsou vystavěny na stejném principu, zohledňují však rozdílnou délku požadovaného typu textu v 1. a 2. části písemné práce.

■ Struktura kritérií hodnocení

Kritéria hodnocení pro 1. i 2. část písemné práce (PP) jsou rozdělena do **čtyř sloupců** (I–IV) podle posuzovaných charakteristik písemného projevu žáka – zpracování zadání a obsah (I), organizace a koheze textu (II), slovní zásoba a pravopis (III) a mluvnické prostředky (IV).

V kritériích hodnocení pro 1. část písemné práce jsou sloupce dále rozděleny do dvou řad (A a B). Tím vzniká **8 oddílů kritérií** (IA–IVB) hodnocení pro 1. část písemné práce. Struktura kritérií hodnocení je schematicky znázorněna v následujících tabulkách.

Struktura kritérií hodnocení pro 1. část PP a posuzované charakteristiky PP

		Sloupce I–IV			
		I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
Řada A a B	A	A – Zadání	A – Organizace, koherence	A – Přesnost	A – Přesnost
	
	B	B – Rozsah, obsah	B – Koheze, prostředky textové návaznosti	B – Rozsah	B – Rozsah
	
		Oddíl IA			
		Oddíl IB			

Struktura kritérií hodnocení pro 2. část PP a posuzované charakteristiky PP

Sloupce I–IV				
I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky	

Při hodnocení písemné práce postupuje hodnotitel zleva doprava, tzn. nejdříve posuzuje splnění zadání a obsah, poté hodnotí slovní zásobu, pravopis a mluvnické prostředky.

■ Vnitřní charakteristiky kritérií hodnocení

Sloupce a oddíly obsahují **deskriptory** (zvýrazněny odrážkami na začátku řádků), které charakterizují jednotlivé aspekty písemného projevu.

Deskriptory v oddíle IB kritérií hodnocení pro 1. část PP

		I – Zpracování zadání/obsah	
		B – Rozsah, obsah	
Body (3–0)			
Tříbodové deskriptory	3	• Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.	
Dvoubodové deskriptory	2	• Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.	
Jednobodové deskriptory	1	• Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.	
Nulový deskriptor	0	• Body zadání nejsou rozpracovány.	

Deskriptory jsou v jednotlivých sloupcích/oddílech kritérií hodnocení řazeny podle důležitosti, od nejdůležitějšího po méně důležité. Uplatňuje se zde doplňující **podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**.

Například:

V oddíle IA kritérií hodnocení pro 1. část PP je „nejsilnější“ 1. deskriptor, kterým posuzujeme splnění požadované charakteristiky textu. Míra dodržení požadované charakteristiky textu je klíčová, neboť právě od ní se odvíjí, zda bude písemná práce dále hodnocena.

Tento deskriptor je natolik důležitý, že je zde uplatňována i další doplňující podmínka – pokud žák obdrží **0 bodů za 1. deskriptor v oddíle IA (1. část PP)/ve sloupci I (2. část PP), tato část PP se dále nehodnotí**.

		I – Zpracování zadání/obsah	
		A – Zadání	
	3	• Požadovaná charakteristika textu je dodržena. • Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. • Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.	
	2	• Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. • Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. • Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).	
	1	• Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. • Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. • Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).	
	0	• Požadovaná charakteristika textu není dodržena. • Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. • Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.	

■ Hodnocení – přidělování bodů

Hodnotitel nejprve ohodnotí deskriptory za daný oddíl (v případě 1. části písemné práce) nebo sloupec (v případě 2. části písemné práce) kritérií hodnocení a přidělí jim **body od 0–3**. Hodnocení celého oddílu/sloupce kritérií hodnocení se vypočte jako aritmetický průměr bodů za jednotlivé deskriptory. Výsledná bodová hodnota se zaokrouhluje na celé číslo.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> ● Požadovaná charakteristika textu je dodržena. ● Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. <ul style="list-style-type: none"> • Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	<ul style="list-style-type: none"> ● Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. ● Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. ● Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	<ul style="list-style-type: none"> • Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. • Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. ● Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	<ul style="list-style-type: none"> • Požadovaná charakteristika textu není dodržena. • Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. • Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

Například:

- **Žák získal v oddíle IA:**

3 body za 1. deskriptor, 2 body za 2. deskriptor a 1 bod za 3. deskriptor.

Celkem: $3 + 2 + 1 = 6 : 3 = 2$

Žák tedy získá za oddíl IA celkem 2 body.

- **Žák získal v oddíle IA:**

2 body za 1. deskriptor, 3 body za 2. deskriptor a 2 body za 3. deskriptor.

Celkem: $2 + 3 + 2 = 7 : 3 = 2,3$

Žák získal v oddíle IA také celkem 2 body.

Pokud je výsledná hodnota před zaokrouhlením 0,5, 1,5 nebo 2,5, hodnotitel se přiklání k menšímu nebo většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru v oddíle/sloupci.

Výsledné hodnocení za oddíl/sloupec může být omezeno dalšími vnitřními podmínkami. Jednou z takových doplňujících podmínek je, že pokud žák získá 1 bod v některém z deskriptorů, nemůže již získat v tomto oddíle/sloupci 3 body.

7.2 HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE PODLE KRITÉRIÍ HODNOCENÍ

Kritéria hodnocení pro 1. a 2. část písemné práce jsou, jak již bylo uvedeno, vystavěna na stejném principu – v deskriptorech jsou použity formulace téhož znění a také udělování bodů podle deskriptorů se řídí pro obě části písemné práce stejnými pravidly. S hodnocením písemné práce se proto blíže seznámíme na příkladu kritérií hodnocení pro 1. část písemné práce. Informace o hodnocení 2. části písemné práce uvádíme jen v případě odlišností v hodnocení obou částí, např. při posuzování délky textu.

Všechny použité příklady i ukázky písemných prací jsou přepisem autentických písemných prací žáků z MZ2012.

7.2.1 ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ A OBSAH

■ Oddíl IA

V oddíle IA hodnotíme, zda a do jaké míry žák splnil zadání písemné práce. Posuzujeme, zda je dodržena **požadovaná charakteristika textu**, zda jsou jasně a srozumitelně **zminěny všechny body zadání** a zda **délka textu** odpovídá požadovanému rozsahu.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zminěny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zminěna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zminěna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zminěny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

1. deskriptor:

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda žák splnil zadání, respektive, zda podle požadavků v zadání dodržel:

- **typ textu**, slohový útvar
 - **formální náležitosti dle typu textu** (např. oslovení, rozloučení, podpis, úvod, hlavní část, závěr). Z formálního hlediska se zde u odstavců posuzuje jejich přítomnost/nepřítomnost – musí být zřetelně graficky vyznačené (může být vynechán řádek, případně stačí i odsadit text);
 - **funkční styl** (formální, neformální, semiformální) a adresování správnému/odpovídajícímu příjemci;
 - **slohový postup** (vyprávěcí, popisný, prostě sdělovací atd.).
- **téma** a komunikační cíl

Aby žák získal za první deskriptor 3 body, musí splnit výše uvedené charakteristiky textu. Při nedodržení některé z charakteristik se snižují body za deskriptor. Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, je 0 bodů uděleno za celý oddíl IA a práce už není dále hodnocena v dalších kritériích. Může se tedy stát, že je text z hlediska použité slovní zásoby a mluvnických prostředků výborný, avšak z výše uvedených důvodů je hodnocen 0 body. Rozhodnutí, zda práce bude/nebude hodnocena se řídí následujícími pravidly:

- **nedodržení typu textu** (spojené se slohovým postupem, funkčním stylem a formálními náležitostmi) může i při dodržení tématu vést k **0 bodům**;
- **nedodržení tématu** (i při dodržení typu textu, slohového útvaru, formálních náležitostí) může vést k **0 bodům**;
- **nedodržení délky textu** (pokud je text o více než tři intervaly kratší) může vést k **0 bodům**.

2. deskriptor

Prostřednictvím druhého deskriptoru hodnotíme, zda jsou jasně a srozumitelně **zmíněny** všechny body zadání. Některé body zadání vyžadují splnění jednoho požadavku (např. poděkujete za dopis), jiné mohou vyžadovat splnění více požadavků (např. uvedete 2 informace o bytě/domě, do kterého jste se přestěhoval/a).

3. deskriptor

Délka textu písemné práce je stanovena **intervalem slov**. Pro žáka je interval slov závazný. Zároveň by mu měl pomoci při promýšlení struktury a obsahu jeho písemné práce. Text, který je kratší nebo delší než požadovaný interval slov, je penalizován v rámci 3. deskriptoru. Délka textu pod požadovaným intervalem slov se následně promítá i do hodnocení slovní zásoby a pravopisu a mluvnických prostředků.

Délka textu pro 1. část písemné práce je 120–150 slov. Interval pro 1. část PP je tedy 30 slov.

Text	Délka PP
– kratší o 1 interval	90–119 slov
– kratší o 2 intervaly	60–89 slov
– kratší o 3 intervaly	30–59 slov
– delší o 1 interval	151–180 slov
– delší o 2 intervaly	181–210 slov
– delší o 3 intervaly	211–240 slov

Délka textu pro 2. část písemné práce je 60–70 slov. Interval pro 2. část PP je tedy 10 slov.

Text	Délka PP
– kratší o 1 interval	50–59 slov
– kratší o 2 intervaly	40–49 slov
– kratší o 3 intervaly	30–39 slov
– delší o 1 interval	71–80 slov
– delší o 2 intervaly	81–90 slov
– delší o 3 intervaly	91–100 slov

Penalizace za nedodržení délky textu nemusí vždy znamenat bodovou penalizaci za celý oddíl.

Například:

- *Žák dodržel požadovanou charakteristiku textu = 3 body za první deskriptor.*
- *Žák jasně a srozumitelně zmínil všechny body zadání = 3 body za druhý deskriptor.*
- *Žák napsal text o délce 152 slov. Rozsah textu je tedy o 1 interval delší, než je požadovaná délka textu = 2 body za třetí deskriptor.*

Celkem: $3 + 3 + 2 = 8 : 3 = 2,7$

Žák získal v oddíle IA celkem 3 body.

I – Zpracování zadání/obsah	
A – Zadání	
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu.
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší).
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší).
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IA

Při stanovení výsledného počtu bodů platí několik doplňujících podmínek:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.
- Pokud je za první deskriptor uděleno 0 bodů, další deskriptory nejsou posuzovány a práce je celkově hodnocena 0 body;

Text, který je o více než tři intervaly delší, je hodnocen. Je však možné, že takto dlouhý text bude obsahovat i nějaké nadbytečné/irelevantní myšlenky, což se může projevit dále v hodnocení 3. deskriptoru oddílu IB (viz oddíl IB dále).

V případě, kdy je text o 3 a více intervalů kratší než je požadovaná délka, hodnotitel posuzuje, zda bude text dále hodnotit – záleží na tom, zda je splněn komunikační cíl.

■ Příklady

Zadání 1. části písemné práce:

Ve vašem školním anglickém časopise byla zveřejněna následující výzva:

I want to have...

Write an article about something you want to have, saying why you want to have it and what difference it would make in your life.

The writer of the best article will win a notebook computer.

Rozhodl/a jste se soutěže zúčastnit a napsat **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- napišete, co** si přejete (uvedete jednu věc nebo jedno přání);
- uvedete** alespoň **dvě** informace o tom, co si přejete;
- vysvětlíte, proč** si to přejete;
- popíšete, jak** by vám to ovlivnilo život.

Ukázka 1

I want to have new bicisle

I wish baisecle from better compani i have nou. Scott or Specilize compani Other neiting lovoli bicycles.

I like have thet bicycles bicost i have old one. I like to have bicost techologi going ap en mai its have one new komponent or evriver bicycle pump saddle, peddal.

Thet will cenge mai life totalli. Mai scool its cloust end mai par time job it cloust as well. Old time i gain bei beisisle. If i have new bisisle evritin will fostr en i hevin time for difren hobi.

Komentář (oddíl IA)

Z textu vyplývá, že autor písemné práce chce nové kolo, což je i uvedeno v nadpisu. Dále je text z větší části zcela nesrozumitelný – v textu se objevují neexistující slova (slova brání porozumění), pravopis u většiny slov je nesprávný (chyby pod požadovanou úrovní obtížnosti) a věty nedávají smysl. Z důvodů nesrozumitelnosti nejsou body zadání zmíněny ani rozpracovány. Není zde tedy splněn komunikační cíl, proto je za práci uděleno 0 bodů.

Ukázka 2

Car

I want to have car. I want because I need it. Car is yellow and new and cheap. I will can go by this car to school and it is big change.

Komentář (oddíl IA)

Text je příliš krátký, má 33 slov. Přestože jsou zmíněny všechny body zadání, nejsou vhodně a dostatečně rozpracovány. Zpracovaný text není článek. Na takto krátkém textu nelze hodnotit ani rozpracování myšlenek, organizaci textu, prostředky textové návaznosti a správnost, vhodnost a šíři použité slovní zásoby a gramatiky. Úroveň napsaného textu neodpovídá ověřované úrovni obtížnosti. Z důvodu nedostatku textu je práce hodnocena 0 body.

Ukázka 3

A new phone

I would like to have a new mobile phone. It has been my dream for the last two years. My new phone should be a Nokia and I would be really happy if it is a smartphone.

Everybody in my class has a modern phone so I would like to have one too. Sometimes I feel very bad because I am the only girl in the class with a terrible old phone that cannot even make photos.

I am sure that a new smartphone will make my life better. I will have more friends, I will be able to share information with them – for example photos, music, video... And I will use the Internet as well and I will be in contact with everybody.

Komentář (oddíl IA)

Charakteristika textu je dodržena, všechny body zadání jsou zmíněny a délka textu odpovídá zadání písemné práce (127 slov). Oddíl 1A je tedy hodnocen 3 body.

■ Oddíl IB

V oddíle IB posuzujeme, zda jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti**, zda se v textu podařilo **jasně vysvětlit podstatu myšlenky/problému** a zda text **ne/obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky**.

I – Zpracování zadání/obsah	
B – Rozsah, obsah	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému.
2	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ojediněle obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. • V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. • Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irelevantní informace a myšlenky.
0	<ul style="list-style-type: none"> • Body zadání nejsou rozpracovány.

1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme, zda a do jaké míry jsou **body zadání rozpracovány vhodně/účelně**, a to ve vztahu k tématu a příjemci. Zároveň hodnotíme, zda byly jednotlivé body zadání zpracovány v odpovídající míře podrobnosti. Stupeň jejich rozpracování určuje zadání. U některých bodů zadání očekáváme pouze krátkou odpověď (např. poděkujete za dopis), u jiných odpověď rozvinutou/podrobnější (např. popíšete svůj nový byt/dům).

Pokud bod zadání v textu úplně chybí, tj. není zmíněn, nemůže být také ani rozpracován. Pokud **není rozpracován** ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák získá za tento deskriptor 0 bodů a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již není posuzován. Žák získá za oddíl IB celkově 0 bodů, práce je však hodnocena dále.

Pokud je bod zadání rozpracován příliš stručně nebo není rozpracován vhodně a účelně, může se tato skutečnost negativně promítnout i do šíře použité slovní zásoby (viz oddíl IIIB) a rozsahu použitých mluvnických prostředků (viz oddíl IVB). Pokud je naopak některý bod zadání příliš rozpracován na úkor ostatních bodů zadání, může se to projevit ve větším rozsahu nadbytečných/irelevantních myšlenek, tj. v penalizaci za 3. deskriptor. Přílišné rozpracování jednoho bodu zadání může vést také k tomu, že žák nebude mít dost prostoru pro rozpracování dalších bodů zadání.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, zda je **podstata myšlenky/problému jasně vysvětlena**, tj. zda je příjemci sdělení jasné (rozumí mu), aniž by k jeho pochopení musel vyvinout sebemenší úsilí. V opačném případě je žák podle míry nejasností penalizován.

3. deskriptor

Třetí deskriptor je při hodnocení využíván, pokud text obsahuje **nadbytečné/irelevantní myšlenky/informace**, tj. nepodstatné myšlenky/informace vzhledem k zadání písemné práce, zbytečně opakované myšlenky a informace/myšlenky, které vedou k odklonu od tématu. V případě, že se v textu takovéto myšlenky/informace objeví, je žák podle míry jejich výskytu v rámci tohoto deskriptoru penalizován.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IB:

Při stanovení výsledného počtu bodů platí doplňující podmínky:

- Pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže za celý oddíl získat 3 body.
- 3. deskriptor nesmí přilepšit v hodnocení za oddíl.
- Pokud není rozpracován ani jeden ze zmíněných bodů zadání, žák za tento deskriptor získá 0 bodů, a 2. a 3. deskriptor tohoto oddílu již není posuzován.

■ **Příklad****Zadání 1. části písemné práce:**

Představte si následující situaci: Nedávno jste se přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu a chcete ho popsat kamarádce Mary z Anglie. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **sdělíte, proč** píšete;
- **popíšete** podrobně svůj nový byt/dům a **porovnáte** ho s vaším bývalým bytem/domem;
- **uvedete, co** se vám na novém bydlení líbí nebo nelíbí, a **vysvětlíte proč**;
- **pozvete** Mary na návštěvu.

Ukázka

Hello Mary,

How are you? I am super. I am writing because I want to describe you my house. there live with a family and is very big, a beautiful, a pleasing. At home is ten rooms which have small, big, yellow, white, red, green and blue. Our house have green colour, white windows, brown door and red a roof.

Our new house is about a lot beautiful than our old house. At new house is life nice beacuse is tidy and there are all news and also have beautiful garden and a swimming pool. And red roof and brown door and shote windows are nice also.

I am invite you also to my home because I describe you my house. See you soon, Tom

Komentář (oddíl IB)

Body zadání jsou jen ojedinele rozpracovány vhodně/účelně – první bod zadání je rozpracován, druhý bod zadání není rozpracován vhodně a účelně (jde o pouhý výčet pomocí přídavných jmen a barev), třetí bod zadání není rozpracován vhodně a účelně, čtvrtý bod zadání je velmi stručný a z části nesrozumitelný (... because I describe you my house). V textu se objevují nelogické pasáže např. z důvodu použití neexistujících slov (a pleasing), objevují se ojedinele irelevantní (v tomto případě opakující se) informace. Za tento oddíl žák získá celkem 2 body (1,2,2).

7.2.2 ORGANIZACE A KOHEZE TEXTU

■ Oddíl IIA

V oddíle IIA posuzujeme, zda je text **souvislý s lineárním sledem myšlenek** a zda je **vhodně členěný/organizovaný**.

II – Organizace a koheze textu	
A – Organizace, koherence	
3	<ul style="list-style-type: none"> Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je vhodně členěný/organizovaný.
2	<ul style="list-style-type: none"> Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text je většinou vhodně členěný/organizovaný.
1	<ul style="list-style-type: none"> Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Text není ve větší míře vhodně členěný/organizovaný.
0	<ul style="list-style-type: none"> Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Text není vhodně členěný/organizovaný.

1. deskriptor

Linearitou textu rozumíme, že text jednoznačně plyne, **myšlenky** v něm **jsou řazeny lineárně a logicky za sebou** (např. časová/dějová posloupnost u vypravování nebo u popisu, či postup od nejdůležitějšího k méně podstatnému u charakteristiky) a žák v textu „neskáče“ od jednoho tématu k druhému. Čtenář nemusí vynakládat úsilí na pochopení textu a nemusí se vracet k jeho předchozím částem, aby mu bez potíží porozuměl.

2. deskriptor

Ve druhém deskriptoru posuzujeme **členění textu z hlediska myšlenkového a obsahového**, tj. zda informace tvoří uzavřené myšlenkové celky. V rámci těchto myšlenkových celků posuzujeme zároveň uspořádání informací.

Myšlenkové celky by se měly odrazit v grafickém členění textu, tj. tvořit samostatné odstavce. Jednotlivé dílčí body zadání zpravidla určují myšlenkové celky, resp. uspořádání do odstavců. Ve druhé části písemné práce členění textu do odstavců není vyžadováno.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIA platí **vnitřní podmínka o nadřazenosti prvního deskriptoru**. Pokud je tedy výsledná hodnota před zaokrouhlením 0,5; 1,5 nebo 2,5, hodnotitel se přikloní k menšímu nebo většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru v oddíle/sloupci.

Například:

V 1. části písemné práce žák obdrží za první deskriptor v oddíle IIA 3 body a za druhý deskriptor 2 body. Výsledná bodová hodnota před zaokrouhlením je 2,5. Žák tedy obdrží za oddíl IIA celkově 3 body, protože se hodnotitel přiklonil k většímu celému číslu v závislosti na hodnocení prvního deskriptoru – za ten žák získal 3 body. Pokud by žák obdržel za první deskriptor 2 body a za druhý body 3, výsledné hodnocení za oddíl by bylo 2 body.

Při výsledném hodnocení také opět platí, že pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.

■ Příklad

Zadání 1. části písemné práce:

Představte si následující situaci: Nedávno jste se přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu a chcete ho popsat kamarádce Mary z Anglie. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **sdělíte, proč** píšete;
- **popíšete** podrobně svůj nový byt/dům a **porovnáte** ho s vaším bývalým bytem/domem;
- **uvedete, co** se vám na novém bydlení líbí nebo nelíbí, a **vysvětlíte proč**;
- **pozvete** Mary na návštěvu.

Ukázka

Hi Mary

I writting because my parents and I move house. Now change adress. Our new house is very big and old house is very small and not garden. Now has two garage and big garden with small dog. I like house because is light and and blue and has garage for my scooter. My mum has a new kitchen.

I am very happy! My parents buy house and written for me. On house is all appearance new.

For example Windows, chimney, roof and big swimming pool. Tomorrow going to search a new work, for example teacher in nursery. My friends have a party so please my frined Africe here? Written me by email or call. Big luck! Jarďa

Komentář (oddíl IIA)

Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Čtenář se v textu špatně orientuje, text neplyne. Odstavce sice v textu jsou, ale není dodržena podmínka, že v jednom odstavci je obsažena jedna myšlenka. V oddíle 2A získá žák 1 bod (1, 1).

■ Oddíl IIB

V oddíle IIB hodnotíme prostředky textové návaznosti (PTN), jimiž se realizuje spojitost/soudržnost textu (koheze). Hodnotíme, jak tyto použité prostředky **ovlivňují význam sdělení** (zda brání/nebrání porozumění), **v jakém rozsahu** jsou použity a zda jsou **použity správně a vhodně**.

Mezi prostředky textové návaznosti (PTN) řadíme např.:

- **souřadící spojovací výrazy mezi větnými členy** (*Petr and Mary; today or tomorrow; apples, pears and cherries*) včetně spojkových dvojic mezi dvěma a více větnými členy (*neither John nor Jack; not only Jack but also John, as big as);*
- **souřadící spojovací výrazy v rámci souvětí** – oddělení několika vět hlavních (*I am fifty and I am very happy.; It's a nice dress but it's too expensive.);*
- **podřadící spojovací výrazy v rámci souvětí** – oddělení vět hlavních od vedlejších (*He came to please us.; He will come if it doesn't rain.; He didn't come because he didn't have time.; This is the man who helped me.; While/When I was having a shower, the...);*

- **výpustky** (*The man [who] I told you about... ; He is 12 years old and she is 18 [years old].*);
- **spojkové dvojice v rámci souvětí** (*Either she goes or I go.; You'd better come, or... ; Not only did he come late, he also forgot his books.*);
- **významové propojení větných celků mezi sebou** (*I don't like her much. However, she has very nice... ; ...Unfortunately, it was true.*);
- **odkazovací prostředky** (...*this one.*; *He was standing at the back of the corridor. I decided to go there and have a look... ; There is/are... ; I often go out with him.*; *Petr came late. Surprisingly, John came late, too.*; ...*I feel bad about it now.*; *I saw John yesterday. He was wearing a blue coat. ...there is a balcony.*; *My mother is a teacher.*; *I saw a man in the park. The man was walking... ; It was an amazing experience.*);
- **propojení delších úseků textu** (*Firstly, Secondly, Finally, That's why, Therefore, On the one hand*).

II – Organizace a koheze textu	
B – Koheze, prostředky textové návaznosti	
3	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v PTN nebrání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je široký. PTN jsou téměř vždy použity správně a vhodně.
2	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v PTN jen v malé míře brání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je většinou široký. PTN jsou většinou použity správně a vhodně.
1	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v PTN ve větší míře brání porozumění textu/části textu. Rozsah PTN je ve větší míře omezený. PTN nejsou ve větší míře použity správně a vhodně.
0	<ul style="list-style-type: none"> PTN jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu.

1. deskriptor

V tomto deskriptoru hodnotíme, zda případné chyby v použitých prostředcích textové návaznosti **brání porozumění textu/části textu**. Tyto chyby označujeme jako chyby „globální“ (příklad globální chyby: není jasné, k čemu odkazuje odkazovací zájmeno nebo spojka, která brání porozumění sdělení). V rámci tohoto deskriptoru se hodnotí také chyby pod požadovanou jazykovou úrovní.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru hodnotíme, jakou **šíři prostředků textové návaznosti** pisatel vzhledem k zadání (a úrovni obtížnosti) použil.

3. deskriptor

Ve třetím deskriptoru hodnotíme **správnost a vhodnost použitých prostředků textové návaznosti**. Příkladem chybného použití může být i jejich absence.

Pokud žák získá za tento deskriptor 0 bodů, získá za oddíl IIB celkově 0 bodů, práce je však hodnocena dále.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIB:

Při stanovení výsledného počtu bodů platí, že pokud žák získá v některém z deskriptorů 1 bod, již nemůže získat za celý oddíl 3 body.

■ Příklad

Zadání 1. části písemné práce:

Ve vašem školním anglickém časopise byla zveřejněna následující výzva:

I want to have...

Write an article about something you want to have, saying why you want to have it and what difference it would make in your life.

The writer of the best article will win a notebook computer.

Rozhodl/a jste se soutěže zúčastnit a napsat **článek** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **napišete, co** si přejete (uvedete **jednu** věc nebo **jedno** přání);
- **uvedete** alespoň **dvě** informace o tom, **co** si přejete;
- **vysvětlíte, proč** si to přejete;
- **popíšete, jak** by vám to ovlivnilo život.

Ukázka

I want to have a horse

I want to have a horse very much because I love horses and horses are my favourite animals. I wanted a horse when I was a small but my parents never bought me a horse. I go to horse riding school and I have a horse there. But I want to have my horse at home. My horse have be brown and big. There are many horses in the riding school and they are for example white and black but no white.

A horse for me will be a big change in my life because I will ride the horse round my house every day and it will be very funny. I will not go to the riding school, which is very far from my house and I will be only round my house. It will be a big change!

Komentář (oddíl IIB)

Žádné chyby v použitých prostředcích textové návaznosti (PTN) nebrání porozumění textu nebo jeho části. Rozsah použitých PTN je široký (propojení v rámci jednoho výpovědního celku – 1 věta/souvětí; propojení několika výpovědních celků), navíc je použito např. for example, žák pracuje se členy. Prostředky textové návaznosti jsou většinou použity správně a vhodně (včetně členů) – žák bude penalizován v rámci třetího deskriptoru za neschopnost substituce, slovo horse je v textu použito dvanáctkrát. Výsledně bude tedy žák hodnocen 3 body (3,3,2).

7.2.3 SLOVNÍ ZÁSoba A PRAVOPIS

V rámci písemné práce je posuzována **správnost a rozsah použité slovní zásoby a správnost pravopisu**. Šíře použité slovní zásoby je vždy posuzována vzhledem k zadání písemné práce (jednotlivým bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti. Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod požadovanou délkou** (pod spodní hranici požadovaného intervalu slov).

Dodržení tématu/komunikační situace je jednou ze základních podmínek pro posuzování přesnosti a rozsahu slovní zásoby v písemné práci. Je-li například v zadání písemné práce požadováno, aby žák uvedl, že se přestěhoval a popsal svůj nový byt/dům, v písemné práci očekáváme výrazy pro „stěhování“ a „bydlení“.

■ Oddíl IIIA

V oddíle IIIA posuzujeme písemnou práci z hlediska **typu a množství chyb ve slovní zásobě a pravopise**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, a to tehdy, jestliže žák napíše text o 1 a více intervalů kratší. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

III – Slovní zásoba a pravopis	
A – Přesnost	
3	<ul style="list-style-type: none"> • Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. • Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	<ul style="list-style-type: none"> • Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu. • Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb). • Text je o 1 interval kratší.
1	<ul style="list-style-type: none"> • Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. • Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). • Text je o 2 intervaly kratší.
0	<ul style="list-style-type: none"> • Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většině) textu. • Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). • Text je o 3 a více intervalů kratší.

Pokud se v písemné práci objeví chyba ve slovní zásobě, posuzujeme, o jaký typ chyb jde. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto posuzujeme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné posuzovat vždy v kontextu dané práce.

1. deskriptor

V rámci prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení, a výrazně tak narušuje komunikační záměr**. Globální chyby mohou být zapříčiněny například:

– výběrem nesprávného slova, jako v případě věty:

*We **poison** time in garden.* Pisatel chtěl pravděpodobně vyjádřit, že *tráví čas na zahradě*, vyhledal však ve slovníku překlad slova (o)trávit (někoho) (namísto překladu slova *trávit (čas)*).

– *Can you **seduce** me in your car?* Pisatel pravděpodobně hledal ve slovníku frázi „svézt (autem)“, což vyplývalo ze zadání. Vybral ale sloveso „svést“, čímž došlo k vážnému narušení komunikačního záměru.

*Living room, where is how much **point**.* Použité slovo *point* brání porozumění sdělení.

– vynecháním důležitého slova – může vést k nesrozumitelnému sdělení, např.:

My flat look like ✓ because it is big and spacious. (Nevíme, jak byt vypadá. Nevíme, k čemu je přirovnáván.)

My new ✓ is yellow. (Nevíme, co nového je žluté.)

I will ✓ you here. (Chybí významové sloveso a nelze si proto domyslet význam sdělení pisatele.)

- nesprávný tvar vhodného slovesa:... *danger trip* (dangerous).
- nečitelností výrazu.
- záměnou slovního druhu v konstitutivních větných členech – *I confusion because I didn't know about it*. Pisatel použil na pozici slovesa podstatné jméno.

Mezi globální chyby zahrnujeme i chyby, které nemusí nutně bránit porozumění textu, ale jde o chyby, které jsou svým charakterem **pod ověřovanou úrovní obtížnosti**. Žák by se jich na ověřované úrovni obtížnosti neměl dopustit, např.:

I write this later because... (záměna slov *letter/later*)

Our family was a one room and a kitchen. (záměna slovesa *be/have*)

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňkové podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny například intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor. Při hodnocení se bere v úvahu například i to, zda se jedná o opakovanou chybu. Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

Orientační hodnocení globálních chyb v 1. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–3 globální chyby (2 body)
- 4–5 globálních chyb (1 bod)
- 6 a více globálních chyb (0 bodů)

Orientační hodnocení globálních chyb ve 2. části PP:

- 0–1 globální chyba (3 body)
- 1–2 globální chyby (2 body)
- 3–4 globální chyby (1 bod)
- 5 a více globálních chyb (0 bodů)

Po dosažení hraničního počtu chyb (6, resp. 5), kdy je žákovi uděleno 0 bodů za 1. deskriptor, se ostatní globální chyby převádí do chyb lokálních, tj. jsou hodnoceny v rámci druhého deskriptoru.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby lokální**. Jsou jimi takové chyby, které nemění význam okolního textu (působí jen „lokálně“), **nemají zásadní vliv na porozumění sdělení**. Často se jedná o chyby následujícího typu:

- pravopisné chyby (spelling): ...*bathroom with bath and shower* (shower), *toilet* (toilet);

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

3. deskriptor

Třetí deskriptor je při hodnocení využíván, **je-li text kratší, než je jeho požadovaná délka**. Bez tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší. **Napsání textu delšího než je požadovaný rozsah není proto v tomto oddíle nijak penalizován.**

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IIIA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl platí několik vnitřních podmínek:

- **1. deskriptor** za globální chyby **je nadřazen** 2. deskriptoru za chyby lokální.
- Pokud žák získá v některém z deskriptorů **1 bod, nemůže** již za **celý oddíl získat 3 body**.
- Deskriptor pracující s délkou textu **nesmí** žákovi „přilepšit“.
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

■ Příklad

Zadání 1. části písemné práce:

Představte si následující situaci: Nedávno jste se přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu a chcete ho popsat kamarádce Mary z Anglie. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **sdělíte**, proč píšete;
- **popíšete** podrobně svůj nový byt/dům a **porovnáte** ho s vaším bývalým bytem/domem;
- **uvedete**, co se vám na novém bydlení **líbí** nebo **nelíbí**, a **vysvětlíte proč**;
- **pozvete** Mary na návštěvu.

Ukázka

Hi Mary, how are you? I write you, because I move with my parents on new house in Olomouc. I live in Smetanova six street. My new house has got five rooms. Living room, where is how much point. In kitchen we have two cooker, because we have cook, which at he working. Room for guest, where our guest sleep. Bathroom, where we wash and bedroom, where with my parnts sleeping. Behind our house we have got big garden, where is ksini. In ours old flat, we have little point, but we have to much point. I like..... in my new house, because it is bigger, than my old flat. This house is also nicer, than old flat, because house..... view styles. I have my work near mine house. I do not like on this house environment, because living here to much people. Mary, I would like you come on visit our new house. Please send me an e-mail.
Best wishes
Jakub

Komentář

V uvedené ukázce se žák dopustil sedmi globálních chyb. Slovo **point** v daných souvislostech nedává smysl a hodnotitel jej ani přes zvýšené úsilí nedokáže přiřadit k myšlence. Slovo se vyskytuje celkem 3x, ale žák je za něj penalizován pouze jednou. Část věty **which at he working** je nesrozumitelný fragment a žák za něj bude penalizován jak ve slovní zásobě, tak v gramatice. Další chyba se týká nesrozumitelného slova **ksin**. Ve větě **'This house is also nicer, than old flat, because house..... view styles.'** chybí slovo a významové sloveso. Slovo **styles** brání porozumění. Žákovi je započítáno 5 lokálních chyb. Jedná se o pravopisnou chybu (*street x Street; parnts x parents; to x too; wisches x wishes*) nebo o nevhodně použité slovo (*environment*). V této části písemné práce bylo penalizováno 6 globálních a 6 lokálních chyb, z nichž jedna byla převedená z chyb globálních. Žák získal celkově 1 bod (0,2).

■ Oddíl IIIB

V oddíle IIIB posuzujeme **rozsah slovní zásoby** a to vzhledem k zadání písemné práce (bodům zadání), danému tématu a ověřované úrovni obtížnosti. Na šíři slovní zásoby může mít vliv jak odchýlení se od tématu, tak i nezpracování/nerozpracování některého z bodů zadání, protože hodnotiteli bude chybět očekávaná slovní zásoba ve vztahu k zadání.

III – Slovní zásoba a pravopis	
B – Rozsah	
3	• Slovní zásoba je široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
2	• Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
1	• Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
0	• Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).

Ke zhodnocení kvality/šíře slovní zásoby pomohou hodnotiteli odpovědi na následující otázky:

- **Využil žák slovní zásobu, kterou mu nabízelo zadání?**
- **Pokud žák nezmínil některý z bodů zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře slovní zásoby?**
- **Opakuje žák stále tytéž výrazy?**
- **Opakuje/opisuje žák výrazy ze zadání?**
- **Odpovídá použitá slovní zásoba dané úrovni obtížnosti?**

Do šíře slovní zásoby jsou počítány pouze ty lexikální prostředky, které jsou v textu použity vhodně z hlediska významového a jejichž pravopisná podoba je správná.

■ Příklady

Zadání 1. části písemné práce:

Představte si následující situaci: Nedávno jste se přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu a chcete ho popsat kamarádce Mary z Anglie. Napište jí **dotpis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **sdělíte, proč** píšete;
- **popíšete** podrobně svůj nový byt/dům a **porovnáte** ho s vaším bývalým bytem/ domem;
- **uvedete, co** se vám na novém bydlení **líbí** nebo **nelíbí**, a **vysvětlíte proč**;
- **pozvete** Mary na návštěvu.

Ukázka 1

Dear Mary,

I haven't written for ages, sorry. How are you? What have you been up to? Guess what! I've moved to another house. Let me describe it.

It is quite a large house with a vast garden. There are two floors and nine rooms. If I compare the new one with the old one, I tell you, there is a big difference. The previous house was too dark and this one is bright enough. This is because of big windows and balconies. We have a beautiful kitchen!

Although I like it so much, there is one thing I dislike. The garden has no trees. You know I love plants and trees and there aren't any! Anyway the house is marvellous.

Enough of all that. I'd like to invite you. It would be great if you came and stayed here. I stop writing now because I'm running out of space. Write soon.

Best wishes
Peter

Komentář:

V uvedeném textu se žák nedopustil žádné globální chyby. V textu nejsou ani lokální chyby. Slovní zásoba je vzhledem k míře rozpracován bodů zadání velmi široká – rozvitá spojení, zadáním požadovaný detailní popis pomocí hodnotících adjektiv. Práce z hlediska přesnosti a rozsahu slovní zásoby zcela odpovídá požadavkům kladeným na maturitní práci. Práce v oddíle IIIB obdrží 3 body (V oddíle IIIA žák obdrží také 3 body).

Zadání 2. části písemné práce:

Představte si následující situaci: Na konci jazykového pobytu v Anglii, kterého jste se zúčastnil/a, jste si se svými spolužáky naplánovali víkendový pobyt na horách. Místo pobytu je však špatně dostupné a vy bohužel nemáte auto. Rád/s byste se proto svezl/a se svým spolužákem Johnem, který pojedete vlastním vozem. Napište mu **e-mail** v rozsahu **60–70 slov**, ve kterém:

- ho **požádáte**, zda byste mohl/a jet s ním;
- **se zeptáte** na podrobnosti odjezdu (čas, místo, apod.);
- **navrhnete, jakým** způsobem si rozdělíte náklady za dopravu.

Ukázka 2

Hi John,

I'm writing to ask you about something. Would you be so kind and give me a lift to the mountains? I have no car.

Could you tell me please when are you going to drive of? Where could you pick me up?
 I suggest I'll pay you half of the cost of petrol. I think it's fair.
 Thank you for your reply.
 Regards
 Petr

Komentář:

Text je v požadovaném rozsahu. Žák se v textu dopustil jedné globální chyby (**king**) a jedné lokální chyby (**drive of**). I když se u výrazu **king** jedná o chybu globální, hodnotitel pisateli chybu odpouští, protože se jedná o ojedinělou chybu. '**Drive of**' je lokální chybou. Slovní zásoba je široká a vhodně použitá (**give me a lift, pick me up, suggest, cost of petrol, it's fair, reply**). Pisatel získá po 3 bodech za všechny deskriptory, celkově tedy získá ve sloupci III 3 body.

7.2.4 MLUVNICKÉ PROSTŘEDKY

V posledním sloupci kritérií hodnocení posuzujeme, zda jsou **mluvnické prostředky použity správně** a jaký je jejich **rozsah** vzhledem k ověřované úrovni obtížnosti a požadavkům v zadání písemné práce (bodech zadání). Do hodnocení písemné práce se promítá i případné **krácení textu pod spodní hranici požadovaného intervalu slov**.

Míra splnění zadání je klíčová pro posuzování úrovně gramatické kompetence žáka ve vztahu ke komunikačnímu cíli, tj. zda a jakým způsobem (přesnost, rozsah), žák sdělil to, co sdělit měl. Pokud je v zadání požadováno například psát o akci, která již proběhla, očekáváme správné použití minulého času. Má-li žák na základě jednoho z bodů zadání například něco porovnat, očekáváme použití komparativu.

■ Oddíl IVA

V oddíle IVA hodnotíme písemnou práci z hlediska **typu a počtu chyb v použitých mluvnických prostředcích**, posuzujeme jejich **charakter a počet**. Do hodnocení se promítá i **délka napsaného textu**, respektive skutečnost, kdy žák napsal text kratší o 1 a více intervalů. Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

IV – Mluvnické prostředky	
A – Přesnost	
3	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu. Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu. Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu. Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většině) textu. Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.

Pokud se v písemné práci objeví **chyba v mluvnických prostředcích**, posuzujeme, **o jaký typ chyby jde**. Chyby závažné, tzv. **globální chyby**, jsou posuzovány v rámci

prvního deskriptoru, pokud jde o chyby méně závažné, tzv. **chyby lokální**, tyto hodnotíme v rámci deskriptoru druhého. Charakter chyb je nutné vždy posuzovat v kontextu konkrétní práce.

1. deskriptor

Pomocí prvního deskriptoru posuzujeme tzv. **chyby globální**. Globální chybou je taková chyba, která **brání příjemci porozumět sdělení, a výrazně tedy narušuje komunikační záměr**. Mezi globální zahrnujeme i ty chyby, které nemusí nutně bránit porozumění textu, svým charakterem jsou však **pod ověřovanou úrovní obtížnosti**. Žák by se jich na ověřované úrovni obtížnosti neměl dopustit. Do této kategorie mohou v závislosti na kontextu patřit např.

- Chybně tvořené slovesné tvary/chybně tvořený čas (základní požadované časy jsou: přítomný čas prostý a průběhový, minulý čas prostý a průběhový, budoucí čas tvořený pomocí „will“ a „going to“) a základní použití modálních sloves can, must, have to, např.: ... *because I'm **move** (moved) with my parents to new house last week.; ... my brother **doesn't living** (doesn't live) with us.; Next month we **move** (will move/are going to move) to new house, I **can to tell** you everything; She **must went** home.;*
- Chybějící syntaktické členy (podmět, přísudek), např.: *I like it more than older house because --- (it) is bigger.; So --- (např. I/we) have a new dog;*
- Chyby ve slovosledu, např.: *When **it I compare** with our old flat... (When I compare it...); And **I will you describe** our house (And I will describe...);*
- Chyby v zájmenech, např.: *I have **mine** room... (my);*
- Chyby v modálních slovesech, např.: *Mary, you **can coming**... (...can come);*
- Chyby ve tvoření otázek (pořádek slov, chybějící pomocné sloveso), např.: ***You would like to come?** (Would you...); **When you leaving?** (When are you leaving?);*
- Chyby ve tvoření rozkazovacího způsobu, např.: *Mary, you **come soon**. (Come soon.);*
- Chyby v základním určení počitatelného/nepočitatelného podstatného jména, např.: *Mother grow **much flowers** here. (many flowers);*
- Chyby v singuláru a plurálu, např.: *Six rooms **is** upstairs (are);*
- Chyby v základních slovesných vazbách, např.: *I **want make** description for you. (I want to make...); I **would like showing** you the flat. (I would like to show...).*

Pro posuzování globálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny stejné doplňující podmínky a postupy, kterými jsou vymezeny intervaly chyb pro udělení 3–0 bodů za první deskriptor v oddíle IIIA. Při hodnocení je také bráno v úvahu, zda se jedná o opakovanou chybu (zcela stejnou chybu). Takovou chybu hodnotitel počítá pouze jednou.

2. deskriptor

V rámci druhého deskriptoru posuzujeme tzv. **lokální chyby**. Lokální chyba je taková chyba, která **nemění význam okolního textu, a nemá tedy zásadní vliv na porozumění sdělení**. Nejčastěji se jedná o chyby následujícího typu:

- chyby v gramatických strukturách, které náleží příslušné úrovni (např. chybně tvoření předpřítomného času, tvoření nepřímé otázky);
- chyby v předložkách (nejčastěji časové a místní);

Pro posuzování lokálních chyb jsou v rámci metodiky hodnocení písemné práce stanoveny doplňující postupy a podmínky, kterými je vymezeno například rozpětí chyb pro udělení 3–0 bodů za druhý deskriptor. Toto rozpětí chyb je uvedeno v kritériích hodnocení. I zde platí, že opakovanou chybu (zcela stejnou opakovanou chybu) hodnotitel počítá pouze jednou.

3. deskriptor

Třetí deskriptor je využíván při hodnocení v případě, že je text kratší, než je požadovaná délka stanovená v zadání. Bez použití tohoto deskriptoru by byl při hodnocení chyb znevýhodněn žák, který napíše text v požadovaném rozsahu, neboť je větší pravděpodobnost, že se v delším textu dopustí více chyb než žák, který napíše text kratší.

Text delší než je požadovaný rozsah textu není proto v tomto oddíle nijak penalizován.

Stanovení výsledného počtu bodů za oddíl IVA:

Při stanovení výsledného počtu bodů za oddíl platí několik vnitřních podmínek:

- **1. deskriptor** za globální chyby **je nadřazen** 2. deskriptoru za chyby lokální;
- Pokud žák získá v některém deskriptoru **1 bod, nemůže již získat za celý oddíl 3 body**;
- Deskriptor pracující s délkou textu **nesmí** žákovi přilepšit;
- Delší text není v tomto oddíle nijak penalizován.

■ Příklad

Zadání 1. části písemné práce:

Představte si následující situaci: Nedávno jste se přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu a chcete ho popsat kamarádce Mary z Anglie. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **sdělíte, proč** píšete;
- **popíšete** podrobně svůj nový byt/dům a **porovnáte** ho s vaším bývalým bytem/domem;
- **uvedete, co** se vám na novém bydlení **líbí** nebo **nelíbí**, a **vysvětlíte proč**;
- **pozvete** Mary na návštěvu.

Ukázka

Hi Mary, how are you? I write you, because I move to with my parents on new house in Olomouc. I live in Smetanova six street. My new house has got five rooms. Living room, where is how much point. In kitchen we have two cooker, because we have cook, which at he working. Room for guest., where our guest sleep. Bathroom, where we wash and bedroom, where with my parnts sleeping. Behind our house we have got big garden, where is ksín. In ours old flat, we have little point, but we have to much point. I like in my new house, because it is bigger, than my old flat. This house is also nicer, than old flat, because house view styles. I have

my work near mine house. I do not like on this house environment, because living here to much people.
 Mary, I would like you come on visit our new house. Please send me an e-mail.
 Best wishes
 Jakub

Komentář:

Jedná se o práci zatíženou velkým množstvím globálních chyb, které ve svém počtu přesahují počet 6. Část globálních chyb je převedena a započítána mezi chybami lokálními. Pisatel se dopouští podúrovňových chyb, nedokáže vyjádřit časové souvislosti (Pisatel se stěhoval/stěhuje/nebo se teprve bude stěhovat?), neovládá dostatečně slovosled v anglické větě, práci se zájmeny i množným číslem. Některé chyby jsou opakované a byly započítány pouze jednou. Pokud se typově jedná o stejnou chybu, je započítávána pouze jednou. Nicméně v této práci byla převážná část chyb globálních převedena do lokálních. V oddíle IVA byla práce hodnocena 0 body. (0,1)

■ Oddíl IVB

Rozsah použitých gramatických prostředků je posuzován vždy vzhledem k zadání písemné práce (bodům zadání) a ověřované úrovni obtížnosti.

IV – Mluvnické prostředky	
B – Rozsah	
3	• Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
2	• Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
1	• Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
0	• Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).

Ke zhodnocení kvality/šíře mluvnických prostředků pomohou hodnotiteli i odpovědi na následující otázky:

- Jsou mluvnické prostředky použity v závislosti na zadání v dostatečné šíři?
- Využil žák mluvnické prostředky, které mu nabízelo zadání?
- Pokud žák nezmínil nějaký bod zadání, jak se tato skutečnost promítla do šíře použitých mluvnických prostředků?
- Odpovídají použité mluvnické prostředky dané úrovni obtížnosti?

Do rozsahu posuzovaných mluvnických prostředků se započítávají pouze ty konstrukce, které jsou použity správně. Pokud pisatel v některém gramatickém jevu chybí, ale na jiném místě v textu ho použije správně, je daný jev do rozsahu mluvnických prostředků započítán v případě, že je tomu tak alespoň v polovině případů.

Při hodnocení rozsahu mluvnických prostředků může hrát roli i to, zda byly zmíněny body zadání a v jaké míře byly rozpracovány. Opomene-li například žák bod zadání, ve kterém má uvést, co bude dělat o prázdninách, v písemné práci může chybět očekávaný budoucí čas. Pisatel však nemusí být v případě nezpracovaného bodu zadání

penalizován za šíři mluvnických prostředků vždy, neboť očekávané gramatické jevy se mohou objevit i v jiné části textu.

■ Příklady

Zadání 1. části písemné práce:

Představte si následující situaci: Nedávno jste se přestěhoval/a se svými rodiči do nového bytu/domu a chcete ho popsat kamarádce Mary z Anglie. Napište jí **dopis** v rozsahu **120–150 slov**, ve kterém:

- **sdělíte, proč** píšete;
- **popíšete** svůj nový byt/dům a **porovnáte** ho s vaším bývalým bytem/domem;
- **uvedete, co** se vám na novém bydlení **líbí** nebo **nelíbí**, a **vysvětlíte proč**;
- **pozvete** Mary na návštěvu.

Ukázka 1

Dear Mary,

I haven't written for ages, sorry. How are you? What have you been up to? Guess what! I've moved to another house. Let me describe it.

It is quite a large house with a vast garden. There are two floors and nine rooms. If I compare the new one with the old one, I tell you, there is a big difference. The previous house was too dark and this one is bright enough. This is because of big windows and balconies. We have a beautiful kitchen!

Although I like it so much, there is one thing I dislike. The garden has no trees. You know I love plants and trees and there aren't any! Anyway the house is marvellous.

Enough of all that. I'd like to invite you. It would be great if you came and stayed here. I stop writing now because I'm running out of space. Write soon.

Best wishes

Peter

Komentář:

Pisatel užil velkou šíři mluvnických prostředků (zvýrazněno), správné a kladně hodnocené užití členů není značeno z důvodu zachování přehlednosti textu. V oddíle IVB žák obdržel celkově 3 body. Pisatel se nedopustil žádné globální chyby a dopustil se jedné lokální chyby (**I tell**). V oddíle IVA žák obdržel 3 body. (3,3)

Zadání 2. části písemné práce:

Představte si následující situaci: Na konci jazykového pobytu v Anglii, kterého jste se zúčastnil/a, jste si se svými spolužáky naplánovali víkendový pobyt na horách. Místo pobytu je však špatně dostupné a vy bohužel nemáte auto. Rád/s byste se proto svezl/a se svým spolužákem Johnem, který pojede vlastním vozem. Napište mu **e-mail** v rozsahu **60–70 slov**, ve kterém:

- ho **požádáte**, zda byste mohl/a jet s ním;
- **se zeptáte** na podrobnosti odjezdu (čas, místo, apod.);
- **navrhnete, jakým způsobem** si rozdělíte náklady za dopravu.

Ukázka 2

Hi John,

I'm writing to ask you about something. Would you be so kind and give me a lift to the mountains? I have no car.

Could you tell me please when are you going to drive of? Where could you pick me up?

I suggest I'll pay you half of the cost of petrol. I think it's fair.

Thank you for your reply.

Regards

Petr

Komentář:

Pisatel se nedopustil žádné globální chyby. Dopustil se jedné lokální chyby v nepřímé otázce. Rozsah mluvnických prostředků je vzhledem k bodům zadání široký. Ve sloupci IV tedy pisatel obdrží celkově 3 body. (3, 3, 3)

8 PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: TITULNÍ STRANA TESTOVÉHO SEŠITU

ANGLICKÝ JAZYK

AJMZP14C0T01

PÍSEMNÁ PRÁCE

Maximální bodové hodnocení: 36 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

- Písemná práce obsahuje 2 části.
- Časový limit pro vypracování písemné práce je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: psací potřeby a slovníky, které neobsahují přílohu věnovanou písemnému projevu.
- U každé části je uveden maximální počet bodů.
- Pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.

2 Pravidla správného zápisu práce

- Pište modře nebo černě písíci propisovací tužkou, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.
- Hodnoceny budou **pouze texty zapsané v záznamovém archu**.
- Pište **pouze do ohraničených polí** v záznamovém archu. Zápisy mimo tato pole nebudou hodnoceny.
- **Požadovaný rozsah textu** je vymezen počtem slov v instrukcích každé části. V záznamovém archu je tento rozsah orientačně vyznačen řádky a údajem o počtu slov vedle příslušných řádků.
- Řádky na **šedém podtisku** využijte v případě, že jste jednotlivé odstavce v odpovědi oddělovali vynechanými řádky nebo jste v textu škrtili apod.
- Pište **ČITELNĚ. Nečitelný text nebude hodnocen**.
- Při psaní **rozlišujte velká a malá písmena!**

PŘÍLOHA 2: ZÁZNAMOVÝ ARCH

STR. 1

Konal(a) zkoušku

Vyloučen(a)

Nepřítomen(na) či nedokončil(a)

ANGLICKÝ JAZYK

List 1 ze 2

PÍSEMNÁ PRÁCE

POKYN PRO ŽÁKY: DO NÍŽE UVEDENÝCH TABULEK NIC NEVPISUJTE!

ZÁZNAM O HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE

		ČÁST 1	ČÁST 2	OBĚ ČÁSTI
1	ZPRACOVÁNÍ ZADÁNÍ/OBSAH			
1A	Korespondence: text - zadání - obsah, délka textu			
1B	Rozsah a způsob zpracování zadání			
2	ORGANIZACE, KOHERENCE A KOHEZE TEXTU			
2A	Organizace textu a jeho koherence			
2B	Koheze textu a prostředky textové návaznosti			
3	SLOVNÍ ZÁSObA A PRAVOPIS			
3A	Přesnost použití slovní zásoby a pravopisu			
3B	Rozsah slovní zásoby			
4	MLUVNICKÉ PROSTŘEDKY			
4A	Přesnost použití mluvnických prostředků			
4B	Rozsah mluvnických prostředků			
	CELKEM			

STR. 3

List 2 ze 2

	I	II	III	IV	Body celkem
A					
B					

PRÍLOHA 3: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 1. ČÁST PÍSEMNĚ PRÁCE

	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
	A – Organizace, koheze	A – Přesnost	A – Přesnost
I – Zpracování zadání/obsah			
A – Zadání			
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb). 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.² Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–5 chyb).
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší). 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise většinou nebrání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.² Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (6–11 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší). 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.² Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (12–17 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většine) textu. Slovní zásoba a pravopis jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většine) textu.² Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (18+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.
B – Rozsah, obsah			
3	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
2	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu je většinou jasně vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ojedinele obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je většinou široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
1	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání jsou jen ojedinele rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. V textu není ve větší míře vysvětlena podstata myšlenky nebo problému. Text ve větší míře obsahuje nadbytečné/irrelevantní informace a myšlenky. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).
0	<ul style="list-style-type: none"> Body zadání nejsou rozpracovány. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). 	<ul style="list-style-type: none"> Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti).

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k příjemci textu.
2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úroveň obtížnosti.

PŘÍLOHA 4: KRITÉRIA HODNOCENÍ PRO 2. ČÁST PÍSEMNÉ PRÁCE

	I – Zpracování zadání/obsah	II – Organizace a koheze textu	III – Slovní zásoba a pravopis	IV – Mluvnické prostředky
3	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je dodržena. Všechny body zadání jsou jasně a srozumitelně zmíněny. Body zadání jsou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu odpovídá požadovanému rozsahu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text je souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTV nebrání porozumění textu/části textu. PTV jsou téměř vždy použity správně a vhodně. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise nebrání porozumění textu. Slovní zásoba je široká (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). Slovní zásoba a pravopis jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby). 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích nebrání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). Mluvnické prostředky jsou téměř vždy použity správně (0–3 chyby).
2	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ je většinou dodržena. Většina bodů zadání je jasně a srozumitelně zmíněna. Body zadání jsou většinou rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu ne zcela odpovídá požadovanému rozsahu (text je o 1 interval kratší/delší). 	<ul style="list-style-type: none"> Text je většinou souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTV jen v malé míře brání porozumění textu / části textu. PTV jsou většinou použity správně a vhodně. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise jsou většinou použity správně (4–6 chyb). Text je o 1 interval kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích většinou nebrání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je většinou široký (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). Mluvnické prostředky jsou většinou použity správně (4–6 chyb). Text je o 1 interval kratší.
1	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není ve větší míře dodržena. Většina bodů zadání není (jasně a srozumitelně) zmíněna. Body zadání jsou jen ojediněle rozpracovány vhodně/účelně a v odpovídající míře podrobnosti. Délka textu ve větší míře neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 2 intervaly kratší/delší). 	<ul style="list-style-type: none"> Text není ve větší míře souvislý s lineárním sledem myšlenek. Chyby v PTV ve větší míře brání porozumění textu / části textu. PTV nejsou ve větší míře použity správně a vhodně. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise ve větší míře brání porozumění textu. Slovní zásoba je ve větší míře omezená (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). Slovní zásoba a pravopis nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyb). Text je o 2 intervaly kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích ve větší míře brání porozumění textu.² Rozsah mluvnických prostředků je ve větší míře omezený (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). Mluvnické prostředky nejsou ve větší míře použity správně (7–9 chyb). Text je o 2 intervaly kratší.
0	<ul style="list-style-type: none"> Požadovaná charakteristika textu¹ není dodržena. Body zadání nejsou (jasně) zmíněny. Body zadání nejsou rozpracovány. Délka textu neodpovídá požadovanému rozsahu (text je o 3 a více intervalů kratší/delší) a/nebo není dostatek (srozumitelného) textu pro hodnocení. 	<ul style="list-style-type: none"> Text není souvislý a neobsahuje lineární sled myšlenek. Chyby v PTV brání porozumění textu / části textu. PTV jsou použity nevhodně a/nebo v nedostatečném rozsahu. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby ve slovní zásobě a pravopise brání porozumění (většiny) textu. Slovní zásoba je omezená a/nebo v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (10+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší. 	<ul style="list-style-type: none"> Chyby v mluvnických prostředcích brání porozumění (většiny) textu.² Rozsah mluvnických prostředků je omezený a/nebo mluvnické prostředky jsou v nedostatečném rozsahu (vzhledem k zadání, míře rozpracování bodů zadání a úrovni obtížnosti). Mluvnické prostředky jsou ve většině textu použity nesprávně (10+ chyb). Text je o 3 a více intervalů kratší.

1 Charakteristika zahrnuje jak typ textu a jeho formální náležitosti, tak téma zpracované v souladu s komunikační funkcí a ve vztahu k příjemci textu.

2 Deskriptor zahrnuje i chyby pod požadovanou úroveň obtížnosti.